

Aastaaruanne 2017

Raamatukogu nimi: **Tapa Linnaraamatukogu**

Harukogude arv: 3

Elanike arv Tapa vallas kokku (01.12.2016): 7 624

Elanike arv Tapa linna teeninduspiirkonnas: 6 179

Lehtse: 543

Saksi: 449

Jäneda: 453

Võrreldes 2016. a elab vallas 175 inimest vähem.

Koduleht: <https://www.tapa.lib.ee>

Elektroniline kataloog RIKSWEB: <https://tapa.webriks.ee>

Facebooki leht: <https://www.facebook.com/tapa.linnaraamatukogu>

Kasutatud lühendid:

Tapa LRK Tapa Linnaraamatukogu

TO Tapa LRK teenindusosakond

LNO Tapa LRK laste- ja noorteosakond

LRK – Lehtse RK – Lehtse Raamatukogu

JRK – Jäneda RK – Jäneda Raamatukogu

SRK – Saksi RK – Saksi Raamatukogu

RIKS raamatukogude info- ja kataloogisüsteem

RIKSWEB – lugejate veebiliides raamatukoguprogrammile RIKS

Tapa Linnaraamatukogu on Tapa valla keskraamatukogu (pearaamatukogu) funktsioonides ja koordineerib kõigi Tapa valla rahvaraamatukogude (JRK, LRK, SRK) tööd. Aruandes kajastatakse peamiselt peamaja tegemisi, aga osaliselt ka kogu valla raamatukogude tööd.

1. Põhilised tegevussuunad

- Mis sel aastal oli uut ja eriliselt märkimisväärset.
Sellel aastal kulus väga palju tähelepanu Lehtse raamatukogule. Lehtse keskusehoone projektis oli ette nähtud raamatukogu kogupinna vähenemine (2016 / 200 m², 2017 / 160 m²) ning seetõttu tuli muuta osaliselt ka raamatukogu ruumilahendust. Tagasikolimine (01.08.17) sujus kenasti ja nüüd võib raamatukogu uue näoga igati rahul olla! Kuna ühe katuse all on kool, lasteaed, kultuurimaja ja raamatukogu, on see lisaboonuseks elavdamaks raamatukogutööd.
- Milline mõju on raamatukogu tegevusel kohalikule kultuurielule? (vt 4.6)
Raamatukogu tegevused laste ja noorte kultuuriaastal. (vt 4.4)
Siin võib tõesti tehtu üle rõõmu tunda! Kõige suuremaks ettevõtmiseks teiste toredate sündmuste seas võib nimetada üle-eestilise algklasside õpilastele mõeldud etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal“ korraldamist. Üritustest/näitustest, raamatukogutundidest, kohtumistest ja teistest sündmustest põhjalikult juba aruandes. (vt 4.4 ja 4.6)
- Seoses Tapa ja Tamsalu valla ühinemisega on koostamisel ühinenud Tapa valla arengukava ja eelarvestrateegia – arengukava koostamise töörühma tööst võtsid osa ka meie raamatukogu töötajad. Üle vaatamisele läheb ka raamatukogu arengukava.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud

- 2017. a ei toimunud raamatukogusüsteemis muutusi. Tapa vallas tegutseb neli raamatukogu – Tapa, Lehtse, Jäned ja Saksi, kus Tapa LRK on valla keskraamatukogu funktsioonides ja teised raamatukogud on Tapa LRK struktuuriüksused.
- RK struktuurist kadus Lehtse raamatukogu koristaja (0,6) ametikoht.
- Lehtse raamatukogu on avatud E–R, samadel päevadel, mil kool ja lasteaed.
- Lehtse Kooli raamatukogust anti Lehtse raamatukogule üle põhikogu fond.
- Raamatukogu nõukogul oli üks koosolek ja üks nõupidamine meili teel. Räägiti komplekteerimisrahadest, töötasudest, ühinenud Tapa valla raamatukogude ühendamise teemadel.
- Tapa LRK testis raamatukoguteenuse kvaliteedi hindamise mudelit, kusjuures Mae lõi kaasa ka rahvusraamatukogu juures tegutsenud kvaliteedihindamise töörühmas. Raamatukogu töö hindamine toimub tegelikult kord aastas, peale statistilise ja sisulise aruande tegemist.
- Lugejaküsitluse käigus (2015) saadud tagasiside andis aimu, et praeguste lahtiolekuaegade oli enamik inimestest rahul.

2.2 Eelarve

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16. €	Seisuga 31.12.17 €	Muutus %
Eelarve kokku	251 677	264 782	5,21
Personalikulu	174 414	183 569	5,25
Komplekteerimiskulu	31 299	31 457	0,50
sh KOV-lt	17 314	17 391	0,44
sh riigilt	13 985	14 066	0,58
Infotehnoloogiakulu	7 295	8 798	20,60
Täienduskoolituseks	762	1 205	58,14
Üritusteks, näitusteks	1 630	977	-40,06

2.3 Projektid

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kirjanik Juhani Püttsepa kohtumine 03.04.2017 Jäned ja Lehtse kooli õpilastega (<i>Eesti Kultuurkapital, L-Virumaa ekspertgrupp</i>)	27.03.–28.04.2017	220,00 €	291,75 €

Tagasiside kohtumisel käinutelt on olnud positiivne. Läbi toetuste on olnud võimalik külla kutsuda kirjanikke ka väiksematesse paikadesse, tutvustada nende loomingut, ärgitades sedasi noori lugema.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

2017. aastal töötas Tapa LRKs, Lehtse, Jäneda ja Saksi raamatukogudes 11 raamatukogundusliku haridusega spetsialisti, IT-spetsialist, AIP haldur ja 3 abipersonali töötajat (nendest 1 osalise tööajaga). Alates augustist koondati üks koristaja (0,6) ametikohta.

Jäneda ja Saksi raamatukoguhoidjad täidavad lisaks tööväliseid puhastusteenindusalaseid ülesandeid (0,3 ametikohta).

Ülikooliharidusega raamatukogutöötajaid on 8 (nendest raamatukogundusharidusega 4), keskeriharidusega 3 (nendest raamatukogundusharidusega 2), kutsekoolituse on läbinud 6 töötajat.

Jäneda RK töötaja käib vajadusel reedeti töö Tapa Linnaraamatukogus.

Saksi ja Jäneda raamatukogud on töötaja puhkusel viibimise ajal suletud. Tapa ja Lehtse raamatukogud töötavad suveperioodil / puhkuste ajal (juuni, juuli, august) 5 päeva nädalas (E–R).

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Koolituse teema	Korraldaja	Osalejate arv
Kuidas kasutada ruumi, kui ruumi ei ole	LVKRRK	4
Põhjamaade kirjandus	LVKRRK	4
Eesti ulmekirjandus – mis elukas see on?	LVKRRK	2
Kirjastamise üldisest seisust – Tänapäeva kirjastuse tegemistest	LVKRRK	2
Ülevaade uuemast noortekirjandusest	LVKRRK	2
Noored ja raamatukogu	LVKRRK	2
Raamatukoguhoidja päev	LVKRRK	5
Õppereis Tallinna	LVKRRK	2
Õppereis Tartu	LVKRRK	1
Raamatukogutöö kvaliteedi hindamise mudel	LVKRRK	1
Täiskasvanu kui õppiija	ETK Andras	1
Sissejuhatus biblioteraapiasse	LVKRRK	1
Turvatestimise töötuba	Clarified Security OÜ	1
ERÜ kooliraamatukogude sektsiooni teabepäev	ERÜ	1
Laps kirjanduses5: Laps ja ajalugu	ELK	1
Autoriõigus ja digitaalne sisu raamatukogudes	Tallinna Keskraamatukogu	1
Infopädevus	Tartu Ülikool	1
Eesti laps sõjajärgses olustikus: ilukirjanduslik vaade	Rahvusraamatukogu	1
Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev	ELK	1
Lastekirjanduse aastakoosolek	ELK	1
Algupärase Lastekirjanduse päev	Tartu O. Lutsu nim Linna-raamatukogu	1
Koolitusprogramm spetsialistidele, kes oma töös puutuvad kokku psüühikahäiretega inimestega	Tallinna Vaimse Tervise Keskus	1
Infoturbe teadlikkuse tõstmise koolitus	Tallinna Tehnikaülikool	2

Tänapäeval pole raamatukogu areng ja kaasaegse teenuse pakkumine võimalik ilma raamatukogutöötajate koolituse ja täiendõppeta. LVKRRK pakubki palju vajalikke koolitusi just sellest lähtuvalt, pealegi on need koolitused taskukohased. Ka rahvusraamatukogu koolitused on väga head ja abiks kutsestandardiga seotud pädevuste arendamiseks.

Vt LISA 1.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Vt LISA 2.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Hetkel erialahariduse omandajaid pole.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Ere Käärmaa – LVKRRK tänukiri pikaajalise kultuuri ja lugemist väärtustava tegevuse eest Tapa raamatukogus.

Ere Käärmaa – ETKA Andrase tänukiri elukestva õppe edendamise eest Lääne-Viru maakonnas.

Margit Lättemägi – Tapa VV tänukiri Tapa Linnaraamatukogus sisukate lasteürituste läbiviimise eest.

Tapa Linnaraamatukogu – Tapa VV tänukiri Tapa linnapäevade korraldamisele kaasaaitamise eest.

Tapa Linnaraamatukogu – Tapa VV tänukiri filmifestivali Kino Maale kaasaaitamise eest.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Tapa linnaraamatukogu

Raamatukogu paikneb keskses ja ligipääsetavas kohas, koolide jt avalike teenuste läheduses. Raamatukogu on hästi leitav ja kergesti ligipääsetav kõikidele – väikelastele, eakatele ja erivajadustega inimestele ja seda eriti peale kauni ja laia raamatukogu sissepääsutee ehitamist. Raamatukogu juures on ka autoparkla.

Raamatukogu ruumid on sobilikud lugejate teenindamiseks, ka lasteürituste läbiviimiseks ja näituste korraldamiseks. Puudus on eraldiseisvast ürituse/individuaaltöö ja/või koolituse ruumist, kus segamatult saaks sündmust läbi viia. Ja rohkem võiks olla ka selliseid mõnusaid nurgakesi, kus külastajal tore olla.

Kokkuvõttes – raamatukogu asukoht igati hea, ruumid sobilikud, sisustus kena, IT-süsteem toimib ning oma tööd hindavad ja südamega tööd tegevad inimesed olemas.

Kui kaugemale tulevikule mõelda, siis loodame, et ühinenud Tapa valla arengukavasse ja eelarvestrateegiasse mahub raamatukogu küttesüsteemi renoveerimine ja ka pärast seda vajalik remont.

2017. a tegime algust raamatukogu siseruumide valgustuse kaasajastamisega, mis jätkub ka 2018. aastal. Samuti sai uuendatud raamatukogu sissepääsude juures olevad valgustid (4).

Vald tegi algust raamatukoguesise haljasala uuendamisega. 2017. aastal valmis jalakäijatele uhke sissepääsutee raamatukokku (promenaad), mida ääristavad kaasaegse disainiga valgustid. Paigaldati neli istepinki ja kenad lilleanumad. Ka raamatukogu ees olev ala kaeti kividega. Raamatukogu on nüüd kenasti linnale avatud.

Soetatud sai raamatute tagastuskast, mis hetkel ootab paigaldamist ning joonistekapp kunstnike tööde hoidmiseks.

Jämeda raamatukogu

Raamatukogu sai lõpuks kaunid kardinad ja uuendatud sai näituseala. Uus näitusepind on vahetatavate riiulitega, seega funktsionaalsem ja leedidega valgustatav.

Lehtse raamatukogu

2017. a toimus raamatukoguruumide ümberehitus ja renoveerimine. Lehtse keskusehoonel vahetati aknad, uuendati ventilatsioon, raamatukogusse lisati juurde valgusteid, uuendati osaliselt sisustust – uuendamisele läks osa riiulitest, vanemad riiulid leidsid kasutust hoidlas. Ajutiselt pinnalt koliti raamatukogu endistesse, aga uue ilme saanud ruumidesse tagasi 1. augustil.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Liikumispuudega inimestele on tagatud juurdepääs raamatukogusse.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Raamatukogu infotehnoloogiline baas on üldiselt hea.

Avalik WiFi on olemas Jänedas, Lehtse ja Tapa raamatukogus.

Kõigis raamatukogudes on olemas korralik internetiühendus (20 Mbps või kiirem).

Deltmar OÜ poolt toimub pidev raamatukogu info- ja kataloogisüsteemi (RIKS) arendamine.

Muutused ja tegevused 2017. a:

- 1) Koduleht turvalist ühendust (https) kasutama
- 2) riksweb Deltmar OÜ serverisse (ka https)
- 3) Uued AIP-arvutid Tapal, Lehtses ja Saksis
- 4) Uus kontorikombain (värviline A4) Lehtsesse
- 5) Kõik töökohtade ja AIP-arvutid kasutavad SSD-ketast
- 6) Saksi RK uus tšekiprinter (lõikuriga).

3. Kogud

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Tapa valla rahvaraamatukogudele (Tapa linnaraamatukogu, Jänedas raamatukogu, Lehtse raamatukogu ja Saksi raamatukogu) komplekteerib teavikud Tapa linnaraamatukogu komplekteerija. Valla raamatukogud kasutavad töökindlat ja kasutajasõbralikku raamatukoguprogrammi RIKS. Uute teavikute kataloogimine toimub valla keskkogus, annetuste akte koostavad ka Jänedas ja Lehtse raamatukogu töötajad.

Raamatukogud esitavad oma tellimissoovid komplekteerijale. Nende põhjal ja rahaliste vahendite olemasolu korral koostatakse koondtellimus.

Raamatute hindade tõusuga seoses komplekteerime vähem nimetusi ja eksemplare. Toimub rohkem järelkomplekteerimist hulгимүүjate sooduskampaaniate ajal. Tellime teaviku alles siis, kui lugejad seda küsima hakkavad või tõstame eksemplaarsust, kui järjekord väga pikaks läheb.

Loomulikult tähendab see töökoormuse suurenemist, kui iga kampaania käigus tuleb üle kontrollida teavikute olemasolu kogus. Raamatute väikeste tiraažide tõttu võib soodusmüüki ootama jäädes raamatust hoopis ilma jääda.

2017. aastal soetasime **418** teavikut sooduskampaaniate käigus. Soodustust saime kokku **3 694,43 €**.

Komplekteerimispõhimõtted on kinnitamata. Aluseks on “Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend”. Komplekteeritakse eesti kirjanike teoseid, eesti lastekirjandust, aimekirjandust, ajaviitekirjandust, välisautoritelt ilu- ja lastekirjandust ning aimekirjandust. Komplekteerime ka venekeelset kirjandust, kuna Tapa linnaraamatukogu teenuseid kasutab 260 lugejat, kelle emakeeleks on vene keel. Võimalusel hangime ka ingliskeelseid raamatuid (peamiselt soodusmüügid või taaskasutuspoed).

Saksi raamatukogu teeninduspiirkond kattub Tapa kui tõmbekeskuse piirkonnaga. Asukoht ca 5 km Tapalt, enamik lapsi õpib Tapa Gümnaasiumis, tööaja vähenemisega ei ole igapäevaselt avatud. Jämeda raamatukogu teeninduspiirkonnas asub lasteaed-põhikool, mistõttu on oluline sealse raamatukogu varustamine ka koolilugemise raamatute ning uuema lastekirjandusega.

2017. aasta sügisest asub Lehtse raamatukogu Lehtse Kooliga (lasteaed-põhikool) ühes majas (kooli põhikogu ülesannetes). Seoses muudatusega komplekteeritud täiendavalt laste- ja noortekirjandust, kohati vajadus eksemplaarsust suurendada, kuna kooliraamatukogu poolt üleantud teavikud olid väga halvas füüsilises seisukorras. Lisavahendeid koolikogule raamatute soetamiseks ei ole eraldatud.

Suurimaks partneriks on endiselt Rahva Raamat, kuna teenus on väga kiire ning meeldiv ja kohaletoimetamise ajad täpselt määratletud.

2017. aastal hankisime teavikuid veel Eesti Rahva Muuseum, KE Ajakirjanduse OÜ, Express Post AS, Kuutõrvaja OÜ, OÜ Lehepunkt, Tervisekirjastus OÜ, MTÜ Igale Lapsele Pere, Matkaajakiri OÜ, Apollo Holding OÜ, Eesti Lastekirjanduse Keskus, Ekspress Meedia AS, AS Postimees Grupp, OÜ Anneli Sootsi Koolitus ja AS Äripäev vahendusel.

Venekeelsete teavikute pakkujaid on endiselt kaks: Sinonim OÜ ja Lomelius OÜ.

Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Tapa Linnaraamatukogu: Laenutuste statistika

Ajavahemik: 01.01.2017–31.12.2017

Laenutusi lugejatele: 59 688

Välis-RVL laenutusi: 14

Sise-RVL laenutusi: 2 547

Laenutuse tüübid	Laenutusi
mRIKS pikendus	6
Raamatukogutöötaja	59 483
RIKSWEB pikendus	199

Ühikud	Laenutusi
Ajakiri	11
Ajutine	145
Audiaalteavik	95
Muu teavik	13
Number	5 735
Õpik	46
Raamat	53 627
Töövihik	1
KombAuvvis	15

Raamatud liigiliselt	Laenutusi
0	484
1	1 739
2	179

Raamatud liigiliselt	Laenutusi
3	2 721
5	993
61	1 526
63	339
6,62	275
64–69	763
7	1 612
8	41 029
9	2 012
Sh ilukirjandus	40 019

Raamatud keeleliselt	Laenutusi
eesti	42 601
vene	10 596
muud	476

Registreeritud lugejad vanuse järgi	Laenutusi
Lapsed	11 937
Täiskasvanud	47 752
Sugu	Laenutusi
mees	14 031
naine	45 657

Emakeel	Laenutusi
muu	69
eesti	48 030
inglise	23
vene	11 566

Lugejarühmad	Laenutusi
1. klass	946
10. klass	434
11. klass	260
12. klass	376
2. klass	1 761
3. klass	1 083
4. klass	664
5. klass	884
6. klass	631
7. klass	448
8. klass	333
9. klass	424
Eelkooliealised	4 759
Kodused	5 415
Pensionärid	16 026
Töötajad	24 106

Lugejarühmad	Laenutusi
Õpilased	92
Üliõpilased	1 041

Nädalapäevad	Laenutusi
Esmaspäev	14 097
Teisipäev	11 491
Kolmapäev	10 857
Neljapäev	9 202
Reede	8 491
Laupäev	5 546
Pühapäev	4

Kellaajad	Laenutusi
00:00–06:00	8
06:00–	2
07:00–	66
08:00–	1 150
09:00–	1 396
10:00–	3 963
11:00–	13 984
12:00–	9 479
13:00–	8 124
14:00–	6 788
15:00–	5 276
16:00–	4 830
17:00–	4 554
18:00–	22
19:00–	29
20:00–23:00	17

Pikendused	Laenutusi
RIKSWEB	134
RIKS	26 176

2017. aastal laenutati Tapa Linnaraamatukogus üle 30 korra 43 nimetust raamatuid (2012/84, 2013/82, 2014/94, 2015/66, 2016/78).

Tapa Linnaraamatukogu 2017. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenu- tusi	Eksemp- lare	Laenutusi eksemplari kohta
1	Rästa, Stig	Minu Kennedy	63	3	21
2	Sander, Mart	Litsid. Naiste sõda 1.	53	2	26,5
3	Sander, Mart	Litsid. Naiste sõda 2.	50	2	25
4	Laanem, Tiina	Pildilt kukkujad	46	3	15,3
5	Mäe, Hjalmar	Kuidas kõik teostus	46	1	46
6	Saar, Arno	Tallinna rong	46	2	23
7	Tammeorg, Johannes	Eesti NSV ravimtaimed	46	2	23

	Autor	Pealkiri	Laenu- tusi	Eksemp- lare	Laenutusi eksemplari kohta
8	Kukk, Martin	Reeturlik metsavend	45	3	15
9	Lehtolainen, Leena	Minu esimene mõrv	45	2	22,5
10	Soldatov, Sergei	Sinimägede taustal	45	1	45

Stig Rästa ja Mart Sanderi esimesel ja teisel kohal olevad raamatud olid 2016. a vastavalt 1. ja 3.

Tapa valla rahvaraamatukogude 2017. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenu- tusi	Eksemp- lare	Laenutusi eksemplari kohta
1	Sander, Mart	Litsid. Naiste sõda 2.	90	4	22,5
2	Tohvri, Erik	Irdabielu	90	5	18
3	Stedman, M.L.	Valgus ookeanide vahel	89	5	17,8
4	Kukk, Martin	Reeturlik metsavend	88	6	14,66
5	Rästa, Stig	Minu Kennedy	84	6	14
6	Sander, Mart	Litsid. Naiste sõda 1.	81	4	20,25
7	Pauts, Katrin	Politseiniku tütar	79	4	19,75
8	Lehtsalu, Katri	Papa pärandus	78	6	13
9	Laanem, Tiina	Pildilt kukkujad	76	6	12,66
10	Borhöhe, Eduard	Tasuja	72	24	3

10 enim laenutatud autorit Tapa valla rahvaraamatukogudes 2017. a

	Autor	Laenutusi	Eksemplaarsus	Laenutusi ek- semplari kohta	Koht ringluse järgi
1	Pervik, Aino	716	405	1,76	6.
2	Lindgren, Astrid	535	445	1,2	8.
3	Tohvri, Erik	514	157	3,27	4.
4	Roberts, Nora	406	207	1,96	5.
5	Tungal, Leelo	380	453	0,83	10.
6	Widmark, Martin	345	84	4,1	2.
7	Kivirähk, Andrus	340	210	1,61	7.
8	Hargla, Indrek	268	79	3,39	3.
9	Hinrikus, Kadri	264	43	6,13	1.
10	Lember, Ira	245	227	1,07	9.

Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Annetustena saame suurel hulgal raamatuid, mida eelmine omanik ise ei taha makulatuurikonteinerisse viia. Samas võtame vastu kogu pakutu, kuna arusaam korralikust ja vajalikust raamatust on väga erinev.

Annetuseks saadud raamatud lähevad valla erinevate kogude korrastamiseks ja kulunud-katkiste-määrdundu teavikute ümbervahetamiseks. Nende üle eraldi arvestust ei pea.

2017. aastal võtsime arvele Lehtse Kooli raamatukogust üle antud teavikud (kokku 120 raamatut, 22 aulist).

Kas riigi ja KOV poolt eraldatavad komplekteerimissummad on piisavad? Mida võiks muuta? Seoses elanike vähenemisega ning raamatute ja perioodika hindade kallinemisega ei ole võimalik kogude järjepidev ja meetodiline komplekteerimine.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükkis + e-raamat)

Võrdlev kokkuvõte 2016.–2017. a Tapa valla rahvaraamatukogude komplekteerimiskuludest

	2016	2017	Muutus
Teavikuid vallas 31.12.	105 943	103 059	-2 884
sh raamatuid	104 911	101 297	-3 614
eesti keeles	91 320	88 548	-2 772
vene keeles	12 075	11 339	-736
inglise, saksa, soome k	1 516	1 455	-61
Teeninduspiirkond 01.12.	7799	7 624	-175 inimest
Komplekteerimiskulu kokku	31 300 €	31 457 €	+157 €
sh riigilt	13985	14 066	+0,58%
sh KOV	17315	1 7391	+0,44%
Komplekteerimiskulu elaniku kohta	4,01 €	4,13 €	+0,12 €
riigilt elaniku kohta	1,79 €	1,84 €	+0,05 €
KOV elaniku kohta	2,22 €	2,28 €	+0,06 €
Raamatute ostuks	25 836 €	25 738 €	-98 €
sh riigilt	13 519 €	13 222 €	-297 €
sh KOV	12 317 €	12 516 €	+199 €
Perioodika tellimiseks	5 348 €	5 718 €	+370 €
sh riigilt	466 €	844 €	+378 €
sh KOV	4 882 €	4 874 €	-8 €

	Juurdetulek 2015 (ost + annetused)	Juurdetulek 2016 (ost + annetused)	Juurdetulek 2017 (ost + annetused + Lehtse koolist)
Jäneda	332 (267 + 65)	299 (255 + 43)	292 (248 + 30 + 14)
Lehtse	319 (263 + 56)	285 (257 + 28)	392 (278 + 24 + 90)
Saksi	224 (196 + 28)	162 (147 + 15)	116 (102 + 14 + 0)
Tapa LO	666 (646 + 20)	625 (588 + 37)	566 (528 + 0 + 38)
Tapa TO	1 719 (1 540 + 179)	1 549 (1 405 + 144)	1 453 (1 356 + 97 + 0)

Juurdetulek kokku 2 797 raamatut + 22 auvist.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Tapa LRK (Kooli 6) ostetud 15 nimetust ajalehti (13 eesti ja 2 vene keeles) ja 54 nimetust ajakirju (38 eesti ja 16 vene keeles).

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Tapa linnaraamatukogule ostetud 3 auvist, 1 auvis saadud kingiks.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Tapa linnaraamatukogus toimus inventuur 2010. aastal.

Valla raamatukogudes kustutati 2017. a 6 411 teavikut (Jäneda RK 465, Lehtse RK 1 643, Saksi RK 0, Tapa LRK 4 303, sh võõrkeeltes 1 092).

Tapa linnaraamatukogu võttis osa 2017. aasta kevadel toimunud „Rahvaraamatukoguteenuse kvaliteedihindamise“ pilootprojektist. Komplekteerijana analüüsisin meie maja kogude koostist. Seetõttu on sel aastal tõusnud ka kustutamiste arv. 2018. aastal töö jätkub. Kuna mahakandmise ettevalmistuse käigus on vaja kontrollida teaviku tegelikke laenutusi, seisukorda ja olemasolu valla erinevates kogudes, siis on tegemist aeganõudva tööga.

TLRK (Kooli 6) juurdetulekud ja kustutamine, algseis 69 611 eks. (1.01.2017)

Juurdetulekud 2017	Kustutamine 2017
2 019 eks. – 2,90% raamatute kogust	4 303 eks. – 6,18% raamatute kogust

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Tapa raamatukogus on teenindusosakonnas võimalik kasutada lugejaarvutit (puuteekraaniga) peamiselt e-kataloogi ([riksweb](#)) kasutamiseks, lisaks võimalik kasutada kõrvaltiiivas asuvas AIP-is internetipunkti arvuteid.

Harukogudes on võimalik kasutada internetipunkti arvutit.

Raamatukogu tagab kasutajatele kohapealse ligipääsu digilehtedele. Raamatukogu pakub juurdepääsu avalikele e-teenustele, raamatukogutöötajad nõustavad kasutajaid e-teenuste kasutamisel.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused

KASUTAMINE

Tapa Linnaraamatukogu (vald kokku)

Raamatukogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+/-)
TLRK (vald kokku)	2 624	2 549	-75

Raamatukogu	Külast.-d 2016	Külast.-d 2017	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2016	Virtuaal-külast. 2017	Muutus (+/-)
TLRK (vald kokku)	45 821	42 870	-2 951	37 765	59 022	+21 257

Raamatukogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+/-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+/-)
TLRK (vald kokku)	84 944	79 993	-4 951	483	426	-57

Tapa valla raamatukogud

Paljuski on muutunud raamatukogu külastamise põhjused – raamatu laenutamise kõrval muutub üha olulisemaks raamatukogu roll kultuurikeskusena. Seda kinnitavad ka meie arvulised näitajad, mis on kahjuks ka sellel aastal languses. Lisaks vähenes valla elanike arv 175 inimese võrra. Ka teavikuid sai sellel aastal osta 134 (vallas) võrra vähem kui eelmisel aastal (2017 / 2 512 ja 2016 / 2 646).

Sellest tulenevalt on ka uudiskirjandusel ootejärjekorrad.

Tapa valla raamatukogude kasutamine arvudes (2017 ; 2016):

raamatukogu teenuseid kasutab **33,43% ; 33,65%** elanikest

külastusi elaniku kohta **5,62 ; 5,88**

laenutusi elaniku kohta **10,49 ; 10,89**

ilu- ja lastekirjanduse laenutuste osakaal üldlaenutustest **63,28% ; 62,58%**

Raamatukogu näitajad teenuste osas (külastajate %, külastused ja laenutused elaniku kohta) ei ole eelmise aastaga võrreldes oluliselt langenud.

Tapa Linnaraamatukogu (Kooli 6)

Raamatukogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+/-)
TLRK (Kooli 6)	2 077	2 037	-40

Raamatukogu	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+/-)	Virtuaal-külast. 2016	Virtuaal-külast. 2017	Muutus (+/-)
TLRK (Kooli 6)	33 230	31 388	-1 842	37 028	57 322	20 294

Raamatukogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+/-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+/-)
TLRK (Kooli 6)	64 242	61 268	-2 974	157	197	+40

TLRK 2016 – kasutajad **2 077**, sh lapsed 685

TLRK 2017 – kasutajad **2 037**, sh lapsed 659

* **Infopäringud.** Järjepidev töö registreerimisel. Registreeritud infopäringuid 197 (2016/157).

Virtuaalkülastuste arvu kasvu on tinginud järgmised tegurid:

- RIKSWEBi ja m-RIKSi kasutamine;
- raamatukogu Facebooki lehel ürituste, näituste tutvustamine;
- raamatukogu üritused leiavad kajastamist raamatukogu galeriis;
- raamatukogu kodulehelt pikendamise võimalus;
- atraktiivsed näitused.

Laenutustegevuse statistiliste näitajatele avaldavad mõju järgmised tegurid:

- elanike arvu vähenemine;
- paljud töötavad väljaspool valda, pole võimalust raamatukogu külastada;
- teavikutele mõeldud summa pole piisav – uute raamatute ostmise võimalus on alla nõudlustaseme;
- nõutud raamatutel pikk järjekord, üks laenutuste vähenemise põhjus (suurim reserveeringute arv aasta jooksul kokku ühele raamatu nimetusele oli 129);
- uute meediumite kasv ja nendega seotud võimaluste kiire kasv annab võimaluse põgeneda reaalsest elust virtuaalmaailma;
- lugejate leige huvi elitaarse kultuuriperioodika ja nn kohustusliku kirjanduse vastu;
- laste arv koolides väheneb;
- laste suur hõivatus – õppimine, huviringid, hobid, erinevad võistlused/konkursid/olümpiaadid;
- üha rohkem neelavad noorte tähelepanu uued rakendused (Facebook, Instagram jt);
- inimeste suurenenud võimalus raamatukokku tulemata internetist jm infot saada;
- e-kataloogist näeb raamatu olemasolu ja kohalolu;

- tihed konkurents inimese vabale ajale.

TEENUSED

Raamatukogu võimaldab RIKSWEBi vahendusel tagastustähtaja pikendamist ka töövälisel ajal. 2018. a paigaldatakse raamatute tagastuskast, mida saab kasutada ka väljaspool raamatukogu lahtiolekuaega.

Raamatukogus saab tööd teha ka kohapeal oma sülearvutiga, teha õppetööd, külastada näituseid või lugeda kohapeal perioodikat – selleks ei pea alati olema registreeritud raamatukogu kasutajaks.

Raamatukogus on tasulise teenusena võimalik teha arvutist (mälu-pulgalt) väljatrükke, valguskoopiaid ning skaneerida dokumente ja/või pilte arvutisse (või otse kasutaja meilile).

4.3 RVL teenindus

Raamatukogudevahelised laenutused	
Kogude kaupa välja	Laenutusi
Jäned Raamatukogu	1 043
Lehtse Raamatukogu	958
Saksi Raamatukogu	546
Kokku	2 547
Kogude kaupa sisse	Laenutusi
Jäned Raamatukogu	14
Lehtse Raamatukogu	27
Saksi Raamatukogu	7
Kokku	48

RVL laenutused teistelt raamatukogudelt	
Kogude kaupa sisse	Laenutusi
Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	7
Tallinna Keskraamatukogu	2
Kokku	9
Kogude kaupa välja	Laenutusi
Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	3
Vinni-Pajusti Raamatukogu	11
Kokku	14

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lastekogus ei ole kunagi liiga palju raamatuid. Esimese klassi lugeja, kes raamatukogu külastab, soovib ilmingimata laenutada sõbraga samasugust uut raamatut. Kahjuks ei ole seda alati anda.

Lasteaias ja koolis satuvad sageli teemanädalad ja tähtpäevade ettevalmistamised ühele ajale. Kindlasti oleks rohkem laenutusi, kui oleks ainult uuemat kirjandust suuremas valikus pakkuda ...

Teavikute raha saab otsa enne kui saabub sama aasta jõuluraamatute hooaeg – jälle kaotame laenutusi. Koolilugemise raamatud vananevad ja vajavad väljavahetamist, kahjuks ei ole võimalik asendustea-

vikuid soovitud koguses osta. Sooduskampaaniate käigus soetatud paar aastat vanad raamatud tõstavad näiliselt eksemplaarsust. Aga uudsuse võlu on neis kadunud. Ja see ei käi ainult lastekirjanduse kohta.

Tapa Linnaraamatukogu lasteosakonna laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi	Eksemplare	Laenutusi eksemplari kohta
1	Hinrikus, Kadri	Suur maailmareis	43	4	10,75
2	Raud, Eno	Sipsik	42	15	2,8
3	Hinrikus, Kadri	Sandra 12 kuud	30	4	7,5
4	Kivirähk, Andrus	Kaka ja kevad	30	4	7,5
5	Hinrikus, Kadri	Katariina ja herved	29	3	9,66
6	Saint-Exupery, Antoine	Väike prints	29	19	1,52
7	Bornhöhe, Eduard	Tasuja	28	14	2
8	Widmark, Martin	Muumiamõistus	27	2	13,5
9	Hinrikus, Kadri	Et head haldjad sind hoiaksid	26	2	13
10	Hinrikus, Kadri	Taaniel Teine	26	3	13

RK	Erinevaid nimetusi 2017	Eksemplare 2017
Jäned	83	83
Lehtse	97	100
Saksi	21	21
Tapa	288	464
KOKKU	489	688
Erinevaid nimetusi vallas	443	

Tapa valla lastekirjanduse ost 2017. a eelarvest

2017. aastal Tapa valla rahvaraamatukogudesse ostetud suurima eksemplaarsusega lasteraamatud:

- Illipe-Sootak, Heli „Saada õps kuu peale!“ – 9 eks.
- Lobe, Mira „Vanaema õunapuu otsas“ – 7 eks.
- Maran, Iko „Londist, õige nimega Vant“ – 6 eks.
- Niit, Ellen „Triinu ja Taavi lood“ – 6 eks.
- Akerlie, Ilen „Lars LOL“ – 5 eks.
- Hinrikus, Kadri „Katariina ja herved“ – 5 eks.
- Kross, Jaan „Mardileib“ – 5 eks.
- Macurova, Katarina „Miks sa ei õitse?“ – 5 eks.
- Niit, Ellen „Onu Ööbik Öösorri tänavast“ – 5 eks.
- Pervik, Aino „Sinivant joonistab“ – 5 eks.

4.4.2 Laste ja noorte raamatukogu kasutamine

Rmtk	Lug-d 2016	Lug-d 2017	Muutus (+/-)	Külast-d 2016	Külast-d 2017	Muutus (+/-)	Laenut 2016	Laenut 2017	Muutus (+/-)
TLRK (Kooli 6)	685	659	-26	12 164	11 056	-1 108	13 224	11 935	-1 289

4.4.3 Laste- ja noorteteenindus sh lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Raamatute koju laenamisel on igasugused erinevad takistused, seega ei saa nende numbrite osas hõisata. Tavaliselt on tutvustatavat raamatut kogus üks, koolis mingi pakiline töö teha või siis lapsel parasjagu mingi raamat just pooleli. Mingil hetkel tekkinud viivisest on saanud laenuskeeld ja lapsel ei ole lubatud enam raamatuid kogust koju võtta. Aga ka lihtsalt huvipuudus või tähelepanu- ja keskendumisraskused pikema teksti lugemisel, sest tehnilistest vahenditest saab teabe või meelelahutuse kergemini kätte. Raamatuhuvilistel lastel on päevad ka mitmeid teisi erinevaid huvitegevusi täis lükitud. Et natukene rohkem kallutada lapsi raamatute lugemise suunas, hoiame raamatutunnid võimalikult tehnikavabad ning naudime sõna ja raamatupildi väge ja ilu. Nii et raamatutunnid, näituste külastused, kohtumised kirjanike-kunstnikega on hea võimalus lapsi raamatukokku kutsuda ja neid raamatuteni juhatada. Raamatutundides viime läbi erinevaid tegevusi, ka käelisi. Ettevalmistus raamatute autoritega kohtumisteks motiveerib lugema. Ja muidugi on raamatukogu endiselt suuresti aja-veetmiskoht.

Vt ka p4.4.4.

4.4.4 Laste- ja noorte üritused

Vt LISA 4.

Margiti ülevaade

Raamatukogude lasteosakondades on laste ja noorte kultuuriaasta igal aastal. Siiski püüdsime oma ettevõtmistega sel aastal laste tegemisi ja osalust veelgi rohkem esile tuua. Laste ja noorte kultuuriaastal innustasime lapsi kultuurist osa saama ning ka ise teistele elamusi looma.

Siinkohal suur aitäh, et ka Tapa kandi lastel oli võimalus külastada Laste Vabariiki!

Viisime läbi järjekordse etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal”, mille raamteemaks oli sel korral vesi. Koostööpartneriteks Tapa Gümnaasium, Tapa vald ja kirjandusklubi.

Sissejuhatavas osas esinesid lapsed ja Vetevana. Näitasime videot luuletunnist Valgejõe ääres, kus saatsime luuletustega mere poole tervitusi. Video võttis eelmisel aastal üles kooli meediaringi õpilane.

Auhinnad ja lavakujunduses kasutatud elemendid meisterdasid lapsed. Vaheajal said lapsed vaadata eakaaslaste tehtud animafilme, mis valmisid Tapal Priit Pärna animafilmifestivali töötubades. Etluskonkursi žürii esimees Rakvere Teatri näitleja Tarmo Tagamets andis noortele luulehuvilistele näpunäiteid esinemiseks ja luuletuste ettekandmiseks.

„Loeme sajani“ oli luulelevitamiprojekt 1.–4. klasside õpilastele. Kutsusime lapsi üles peredele, sõpradele, tuttavatele luuletusi ette lugema. Soovisime Eesti sünnipäevaks kinkida 100 toredat luulehetke ja seda me ka tegime. Selle raames panime välja luuleraamatuid teemade või autorite kaupa ning viisime läbi luuletunde. Projekti lõpetas kohtumine luuletajaga, kus ka kiitsime osalejaid.

Saime lastelt innustust ja luulet hakkasime levitama ka meie, raamatukogutöötajad. See projekt kandis nime „Meie ka loeme sajani“.

Raamatukogu lasteosakonnas oli võimalik imetleda Kristina Reinelleri illustratsioonide näitust raamatule „Pailapsiin“ ja Urmas Viigi näitust „Muhu Ingliseid“.

Suurem osa aastast oli näitusepind noorte loomeinimeste päralt. Aasta jooksul jagasid oma kunstianedeid meie raamatukogu külastajatega koolide ja kunstikoolide õpilased. Näitused „Mutionu pidu“, „Mu käed on käpikute sees“, „Suvemustrid“, albuminäitus „Perviku tegelaste perepilt“, Pipi jõulusoikid ja viguriga kuused olid väljas Tapa koolide õpilastelt, juhendaja õpetaja Eve Allsoo. Tapa Kunstikooli õpilased joonistasid Aino Perviku raamatust pärit NummiPea linna tegelasi, et sellest kujundada muinasjututoas üks väike ja veider linn. Lapsi juhendasid õpetajad Liina Kald ja Katrin Leete.

Jõhvi Kunstikooli õpilased rõõmustasid meie külastajaid väga erinevates tehnikates tehtud loometöödega. Eraldi panime välja nende valmistatud keraamilised figuurid koos raamatutega näitusele „Kirjanduslik keraamika“. Laste õpetajad olid Irja Annus, Irina Baleva-Stüf, Heli Kalle, Aira Rautso, Mati Rautso ja Larissa Sõdur.

Virgad kunstnikud olid Tapa Gümnaasiumi 3.a klassis ning folkloori- ja pärandkultuuriringis, kes alati lahkelt meile oma töid näituste ja tundide ilmestamiseks saatsid. Nii kaunistasid meie ruume suvel suvekoerad ja talvel lumised kuused. Lapsi innustas kunstiga tegelema õpetaja Elle Kivisoo. Laste kunstitöid kasutasime meie maja külalistele ja Midrimaa etluskonkursi osalejatele kingituste valmistamisel.

3.a klassi lapsed rõõmustasid meie maja töötajaid ka jõuluetendusega, mis oli kokku pandud laste enda kirjutatud dialoogidest Astrid Lindgeni raamatute ainetel.

Tapa Gümnaasiumi folkloori- ja pärandkultuuriringi lapsed leidsid sageli tee meie majja. Nendega koos tegime etluskonkursi jaoks ettevalmistusi, muutsime näitusi pilkupüüdvamaks, valmistasime ette esinemisi, meisterdasime kingitusi, aitasime Pipil jõuluaskeldusi teha. Väga südamlük ja meeleolukas oli luulelevitamispärastlõuna raamatukogutöötajatele. Igale töötajale loeti ette üks personaalselt talle valitud luuletus, meiega oli kaasas ka rännunukk Anni ja nii me koos läbisime meie majas kõik tööpostid. Nii said lapsed näha, millised on raamatukogutöö erinevad tahud.

Lapsed osalesid näituste koostamisel. Näitusele „Sünnipäevasoov“ panime välja laste head soovid raamatute sünnipäevalastele koos vastavate lugudega.

Üks Tapa Gümnaasiumi usin lugeja oli joonistanud loetud raamatutest pildid teistele lugemisisu tekitamiseks. Needki olid raamatutega koos välja pandud.

Raamatunäitustel tõime esile kirjanike välja mõeldud hakkajaid raamatulapsi, kes midagi väga hästi oskasid või midagi erilist tegid. Uurisime, millised olid lapsed Lindgreni loomingus, eraldi vaatlesime Bullerby laste ja Jaanikingu laste jõule ning lapsed võrdlesid neid enda omadega. Käisime külas Pipi juures, kelle süda oli soe ja kes sai alati hakkama. Lugesime Jaanus Vaiksoo, Ellen Niidu, Aino Perviku ja Leelo Tungla lastelugusid.

Põhjalikumalt tutvustasime kirjanikest Jaanus Vaiksoo, Henno Käo, Ilmar Trulli, Wimbergi, Eno Raua, Olivia Saare, Ellen Niidu, Aino Perviku, Leelo Tungla, Kadri Hinrikuse ja Astrid Lindgreni loomingut. Otsisime kirjanike raamatutest lapstegelasi, kes millegagi silma paistsid. Kirjanik Juhani Püttsepp lubas rännunukk Annil mõnda aega meie raamatukogus elada, temaga koos avastasid lapsed meie maja ja uurisid näitusi.

Raamatunäitused kandsid meil selliseid pealkirju: „Üks uskumatult elurõõmsa seltskonna liige Jaanus Vaiksoo“, „Henno Käo ajamasin“, „Iseloomuga luuletused“, „Seitse paid“, „Jalutav tuvi“, „Kaber“, „Vikerkaarest läbi astunud pilvelammas“, „Kunksmoor soovitab“, „Südasuvised koerad“, „Hundid söönud, lambad terved“, „Suvi – see on laste aeg“, „Suvekoertega maale“, „Kunstnik, kes ei karda katsetada“, „Kes muhu peale puhub?“, „Elu pole kunagi olnud nii hirmus ilus kui praegu“, „Vaata, Madlike, lund sajab“, „Õieti on päris kahju, et jõulud nii harva on“.

Kunstnikest andsime põhjalikuma ülevaate Urmas Viigi, Kristina Reinelleri ja Ilon Wiklandi loomingust, eelkõige raamatuillustratsioonidest. Uurisime, millistena on kunstnikud kujutanud lapsi. Piret Mildebergi raamatupiltidelt võtsime luubi alla aga hoopis loomad.

Kadri Hinrikuse ja Urmas Viigi loomingule saime kohtumistel veelgi lähemale minna.

Viisime läbi raamatutunde. Lapsed käisid luuletundides, külas väikses veidras linnas ja rebasel, kes neelas raamatuid, suvekoerte ja mänguvee tundides, Taaniel Teise raamatutundides, jõuluhommikutel Pipi juures.

5. klassi õpilased käisid kunstilistes raamatutundides „Perviku raamatutegelaste perepilt“.

Mängisime kooli kõige väiksematega raamatukogumängu ning Tapa Vene Põhikooli õpilased käisid loomajuttude ja jõulutundides. Margit, Ave ja Elly aitasid õpilastel valmistada kirjandusmängu ning Margit ka emakeeleolümpiaadiks.

Kevadel said 1.–6. klasside lapsed kaasa soovitusnimekirja „Loe oma rõõmuks!“.

Kõike seda tegime keeruliste aegade kiuste lastes lugemishuvi tekitamiseks, hoidmiseks või hea õnne korral isegi süvendamiseks. Et oleks kooliaasta jooksul võimalus mitu korda raamatukogus käia ka nendel, kes siia muidu teed ei leia. Suur aitäh Tapa Gümnaasiumi ja Tapa Vene Põhikooli õpetajatele, kes leidsid ka sel aastal oma tihedas ajagraafikus võimaluse lastega raamatukokku raamatutundidesse tulla.

Nüüd meie tegemistest pikemalt kuude kaupa.

JAANUAR

Laste ja noorte kultuuriaastal innustasime lapsi ja noori kultuurist osa saama ning ka ise elamusi looma. Raamatunäitusega „Ühe uskumatult elurõõmsa seltskonna liige Jaanus Vaiksoo“ juhatasime noori lugejaid kirjaniku lasteloomingut nautima. Tema raamatuid lugedes on elamus garanteeritud ja sellelt pinnalt on hea edasi ise elamusi luua. Paljud Jaanus Vaiksoo lood kõnelevad samuti hakkajatest lastest ja need näitusele välja panimegi. Lisaks kirjaniku asjatundlikud mõtted laste lugemise ja lastekirjanduse kohta. Jaanus Vaiksoo on elurõõmsa lastekirjanike seltskonna täieõiguslik liige.

Henno Käo jaoks jäi aeg seisma juba aastaid tagasi, ajamasin aga töötab edasi ja annab meile võimaluse nautida tema loomingu. Mõõtsime raamatunäitusel „Henno Käo ajamasin“ aega tema juttude ja luuletuste järgi. Kiikasime keskaega ja meenutasime, et oli üks Oliüks. Või peatasime aja sootuks nagu Kaheksajalgade planeedil aeg seisis. Või võtsime aja maha, lugesime Henno Käo kirjutatud raamatuid ja muhelesime tema raamatuillustratsioone vaadates. Tähelepanelik vaataja leidis raamatunäituse lähedalt meie raamatukogule kingitud Henno Käo originaalillustratsioonid.

Eelmisel aastal käisid meil raamatukogu 95. sünnipäeva puhul külas Tapa Gümnaasiumi 2. ja 3. klasside õpilased. Sünnipäevadest on kõneldud hästi paljudes lasteraamatutes. Lapsed kirjutasi raamatute sünnipäevalastele toredaid soovide. Need meie näitusel „Sünnipäevasoov“ koos raamatutega väljas olidki. Näitusega soovisime palju õnne kõikidele raamatute sünnipäevalastele.

Tapa Gümnaasiumi õpilased kunstiõpetaja Eve Allsoo juhendamisel joonistasid pilte tuntud laulu „Mutionu pidu“ põhjal. Algse versiooni sisu on kõvasti muudetud ja tänapäeval on see meile teada kui tuntud laul, mida kõik peast oskavad laulda.

Tapa Gümnaasiumi folkloori- ja pärandkultuuriringi õpilastega tegime tutvust Ellen Niidu loomingu tuntud lastega. Lapse joonistasid Triinut, Taavit, Pille-Riini ja hiljem kasutasime neid pilte, kui kujundasime veepudelist lasteraamatute tegelased. Veepudelid kinkisime etluskonkursi „Ellen Niiduga Midrimaal“ osalejatele.

VEEBRUAR

Tuvid said lindudest eelmisel aastal kõige rohkem tähelepanu. Tuvid jalutavad kõikjal: lehtmetsades, parkides, linnaväljakutel, korrusmajade rõdudel ja isegi Ilmar Trulli luuletuses. Lisaks turteltuvidel said eelmisel aastal tuttavamaks ka teised meie tuvid. Alustasime nendest, kes olid raamatutes ja panime välja näituse „Jalutav tuvi“.

Ühes intervjuus ütles Ilmar Trull muhedalt, et ta on küllaltki isekas frukt ning et ehkki tema luuletused on küll lastele mõeldud, peab kirjanikul endal neid kirjutades ka lõbus olema. Nii et iseloomuga luuletaja, iseloomuga luuletused. Pole kahtlustki, lastele tema luuletused meeldivad. Panime neist välja näituse „Iseloomuga luuletused“.

Olivia Saar oskab emotsioonid suurepäraselt luuletustesse valada. Ilmselt sellepärast on neid lauludeks kirjutatud ja paljud luuleread meile pähe kulunud. Üks neist on värsirida „Mu käed on käpikute sees“, mis on luuletuse „Talvepilt“ algusrida. Meie näitusel olid väljas mõnusad soojad luuletused ja jutud käpikutest ning õpetaja Eve Allsoo õpilaste kujundatud mustrilised paberikäpikud.

Raamatutunnis „Mänguvesi“ tutvusime Ellen Niidu samanimelise raamatu ja luuletusega. Meilt läksid lapsed kooli joonistama veepilte, mis valmisid puhumistehnikas. Pilte kasutasime Midrimaa etluskonkursi osalejate auhinnakottidel. Et kinkekotid lustakamad tuleksid, lisisid lapsed sinna ka konnapildid.

MÄRTS

Kevadel valmistusime kirjandusmänguks, kõnelesime raamatutest, kirjanikest ja tegime raamatute kohta mängulisi ülesandeid. Vaatlesime nende raamatute illustratsioone ja otsisime tegelastele iseloomulikke jooni.

Aitasime 5. klassi õpilastel valmistuda emakeeleolümpiaadiks. Kõnelesime Jüri Parijõest, Jaanus Vaiksoost, Aino Pervikust, Leelo Tunglast ja nende loomingust. Mängisime sõna- ja pealkirjamänge ning kirjanike kohta mängu „Kes ma olen?“

Märtsis viisime koostöös Tapa Gümnaasiumi, Tapa valla ja kirjandusklubiga läbi üleriigilise laste etluskonkursi "Ellen Niiduga Midrimaal". Etlejad esitasid meeolukalt Ellen Niidu loomingut ja teise luuletuse valisid nad mõnelt teiselt autorilt.

Sel korral oli luulepeo raamteemaks vesi. Sissejuhatavas osas esinesid folkloori- ja pärandkultuuriringi lapsed ja Vetevana. Näitasime videot Valgejõe ääres läbi viidud luuletunnist, kus saatsime luuletustega mere poole tervitusi. Lapsed said näha Priit Pärna animafilmifestivali raames eakaaslaste tehtud filme.

Mae osales eelnevalt Tapa Gümnaasiumis Midrimaa konkursi eelvooru žürii töös.

Margit tutvustas kolleegidele Lastekirjanduse Keskuses toimunud aastakoosoleku ettekandeid.

APRILL

Aprillis oli võimalus minna ajas tagasi telelavastuse „Pailapsiin“ rohuteadlaste juurde. Teadupärast ravisid Aleksander Suhkur ja Peeter Pipar lapsi pailapsiiniga terveks. Ene-Maris Tali oli lõbusad lood õpetlike ivadega raamatusse „Pailapsiin“ kokku kogunud ja Kristina Reineller pildid teinud. Kunstniku originaalillustratsioonid olid meie muinasjututoas üleval.

Kui Ene-Maris Tali raamatu „Pailapsiin“ tegelased olid oma tõbedest ja hädadest üle saanud, oli aeg neile pai teha. Tõhusa imeravimi pailapsiini kõrval toimib hästi ka sõbralik ja toetav pai. Meie raamatunäituselt leidis seitset sorti paisid. Võis tulla ise näituselt „Seitse paid“ valima endale sobilikku. Eelmise aasta looma kohta öeldi, et metskits, kes teda ei tunneks. Teda on ikka looduses kohatud või sõidu ajal autoaknast nähtud. Muistsed eestlased ütlesid metskitse kohta kaberi. Tõime raamatunäitusel selgust metskitse nime osas ja vaatasime aasta loomast kirjutatud raamatuid.

Aprillis andsime avastardi luulelevitamiskampaaniale „Loeme sajani“. Kutsusime lapsi üles peredele, sõpradele, tuttavatele luuletusi ette lugema. Soovisime kokku saada 100 luuletust, et kinkida Eesti 100. sünnipäevaks 100 toredat luulehetke. Projekti lõppüritus seisab alles ees, aga juba võib öelda, et 100 luuletust saime kiiresti teistele ette loetud.

Panime selle raames välja väikeseid luuleraamatute väljapanekuid teemade või autorite järgi.

Folkloori- ja pärandkultuuriringi lapsed käisid ühel pärastlõunal meie maja töötajatele luuletusi ette lugemas. See oli südamlik või meeolukas hetk nii luule lugejale kui ka kuulajale. Tähistasime rahvusvahelist lasteraamatupäeva. Meiega tegi majas tiiru ka teatrinukk Anni, kellest kõnelesime pikemalt. Samuti valisime lemmikpilti Kristina Reinelleri raamatu „Pailapsiin“ hulgast ning otsisime juurde sobilikke luuletusi heast ja halvast käitumisest.

Sellest saime innustust ka meie, raamatukogutöötajad, ning hakkasime samuti luuletusi ette lugema. Meie projekt kandis nime „Meie ka loeme sajani“.

Viisime läbi ka luuletunnid „Loeme sajani“. Tunni alguses tervitas lapsi Muhv, kellest sai Sammalhabeme soovitusel luuletaja. Kõnelesime luuletuse riimist ja rütmist, aga ka meeolust. Võrdlesime juttu ja luuletust. Uurisime Eno Raua õpetuse järgi, mis see luuletus ikkagi on. Otsisime tema luuletustes riimuvaid sõnu. Lugesime Ilmar Trulli, Jaanus Vaiksoo ja Henno Käo loomingut. Kõnelesime nendest luuletajatest ja sellest, mida nad lisaks kirjutamisele veel väga hästi oskavad või oskasid. Tutvusime loodusluulega Jaanus Vaiksoo uue raamatu „Kolm sügist“ põhjal. Lugesime Wimbergi luuletust „Kõikidel on kiire“ erinevas meeolus ja erinevas tempos. Esitasime naljaka luuletuse kurvalt ja vastupidi. Saime tuttavamaks Leelo Tungla luuleraamatute riuliga, rääkisime tema elu tähtsündmustest ja lasteloomingust.

Folklooriringi- ja pärandkultuuriringiga toimus meil Pilvelambatund, kus tutvusime Aino Perviku vigurijuttudega. Mõistatasime vigurijutu „Lammas“ põhjal. Lugesime umbluujutte. Kujundasime lammastele ruudulise mustri raamatu „Väike valge pilvelammas, kes läks läbi vikerkaare“ põhjal. Lõpuks jutustasime seda lugu ja kasutasime tunnis valminud värvilisi paberist lambaid. Tähistasime 5. klasside õpilastega Aino Perviku 85. sünnipäeva kunstiliste raamatutundidega „Perviku raamatutegelaste perepilt“. Vaatasime kirjaniku perepilti ja koostasime ise tema raamatutegelaste perepildi. Igaüks tutvus põhjalikumalt ühe Perviku raamatuga ja joonistas ühest tegelasest pildi, mille panime albumisse. Saime kokku Aino Perviku raamatutegelaste kireva perekonnapildi. Margit tegi ülevaate Tartus toimunud algupärase lastekirjanduse päevast „Aja lugu ja "õnnelik lapsepõlv" laste- ja noortekirjanduses".

MAI

Maikuu pühendasime Aino Pervikule, kes oli eelmisel kuul tähistanud väga tähtsat sünnipäeva. Seadsime üles näituse „Väike ja veider linn“, kus olid väljas Tapa Kunstikooli õpilaste joonistatud NummiPea elanike pildid. Lapsi juhendasid õpetajad Liina Kald ja Katrin Leete.

Aino Perviku loodud NummiPea linn on väike veider linn. Selle linna elanikud oma armsate kiiksude ja üle võlli iseloomuomadustega võiksid vabalt olla iga linna kodanikud. Julgem lugeja võis näitusel isegi tunda ära iseennast, kui söandas enda üle nalja heita.

Otse loomulikult oli selles armsas väikses veidras linnas ka raamatukogu. Raamatukogu üks suur riiul oli Aino Perviku raamatute päralt. Kirjaniku raamatuid sai vaadata kunstinäitusele lisaks. Ja muidugi lugeda. NummiPea linnas on võetud seisukoht, et kui inimestele ei ole võimalik raamatuid lugeda, siis on neile tehtud ülekohtu.

Raamatunäitusel „Vikerkaarest läbi astunud pilvelammas“ olid väljas Aino Perviku tõsised ja viguriga lambalood. Pilvelammastel aitasid läbi vikerkaare minna Tapa Gümnaasiumi folkloori- ja pärandkultuuriringi lapsed.

Kunksmoor on Aino Perviku raamatutegelastest üks kuulsamaid. Teada on ka tema oskus saada tõbedest ja hädadest lahti ravimtaimede abil. Seetõttu võis meie näituselt „Kunksmoor soovitab“ leida raamatuid ravimtaimede kohta ja Kunksmoori häid nõuandeid. Kapten Trumm oli samuti kohal, palderjanijuure pilt ja täringud ka.

Kooliaasta viimases raamatutunnis „Väikses veidras linnas“ käisid kõik Tapa Gümnaasiumi 1.–4. klasside õpilased. Lapsi võttis vastu teatri- ja rännunukk Anni kirjanik Juhani Püttsepa kogust ja raamatust. Fotol olid Juhani Püttsepp ja Aino Pervik koos meie raamatukogus külas. Rääkisime, kuidas, kus ja millal võiksid kirjanikud töötada. Rännunukk Anni oli küll maailmale tiiru peale teinud, aga väikses veidras linnas veel mitte käinud.

NummiPea linna sissepääsuks oli vaja teada parooli, milleks oli üks linnaelaniku nimi. Tegime linna peal tiiru ja tutvusime Kunstikooli laste joonistatud tegelaste piltidega. Rääkisime või lugesime lugu juurde ning kõnelesime tegelaste kiiksudest. Raamatule on peatselt ilmumas järg. Lugesime Tähekestest ühe loo vihjeks, milliseid tegelasi selles raamatus oodata. Linnas oli juhtunud veidraid asju: elanike ukseämbri olid kas kadunud, sassi või koguni katki läinud. Lapsed aitasid korra majja luua.

Muidugi oli NummiPeal ka raamatukogu ja parasjagu pakuti seal lugemiseks ühe kirjaniku raamatuid – Aino Perviku omi. Uurisime kirjaniku perepilti. Kõnelesime kirjanike perest sirgunud laste kirjutamispsüühikust. Otsisime riiulilt välja ema ja tütre koostöös valminud raamatud, kus Aino Pervik oli kirjutanud teksti ja tütar Piret joonistanud pildi. Tutvusime Paula ja Tirilinna lugude sarjaga.

Aino Perviku raamatutegelaste albumis valitses samuti korralagedus. Säätisime pildid albumis korda ja leidsime õiged tegelaste nimed juurde. Lapsed tegid vigurjoonistamist. Nad alustasid mingi tegelase joonistamist ja kui ettelõpetus palas tuli paus, joonistas vasak naaber pilti edasi. Valmisid väiksed veidrad tegelaste pildid.

Tegime vahekokkuvõtteid luulelugemisprojektist ja kiitsime tublimaid. Lugesime aasta linna turtel-tuvi auks tuviluulet. Lapsed said kaasa suvelugemise nimekirjad "Loe oma rõõmuks!"

Margit esines Eesti Lastekirjanduse Keskuses toimunud õpipäeval aktiivõppest ja koostööst ettekan-
dega „Näppupidi-ninapidi näitustel“.

Mai lõpus mõtlesime Leelo Tungla lähenevale juubelisünnipäevale. Raamatutunnis kõnelesime kir-
janiku raamatukoertest. Lugesime nii Leelo Tungla kui ka teiste kirjanike koeraluulet. Vaatasime
Tähekese ja Hea Lapse suviste numbrite esikaasi ja lapsed joonistasid suvepildi. Sellest lõikasid nad
välja suvekoerad, mis täiendasid suviseid näitusi. Tänasime meie raamatukogu häid sõpru aasta jook-
sul tehtud sisuka koostöö eest.

JUUNI-JUULI-AUGUST

Leelo Tungal tähistas suvel 70. sünnipäeva. Kirjaniku pikka raamaturida vaadates hakkab silma, et
eriline sümpaatia tema loomingus kuulub koertele. Meie raamatunäituselt „Südasuvised koerad“ võis
leida koeri igat masti ja tõugu, ringi jooksid suve- ja sügiskoerad, tegutsesid Mustamäe süssimurdja
ja varjupaigakoer puudel Pedro. Leelo Tungla raamatuid lugedes saab rohkem teada koerte elust, aga
ka sellest, mis tunne on omada vaid poolt koera.

Piret Mildebergi illustreeritud raamatutes on hundid söönud ja lambad terved. Kunstniku raamatupil-
tidele mahuvad ära nii mets- kui koduloomad. Lapsepõlvest peale on ta loomi hullupööra armastanud
ja küllap seepärast neid nii arvukalt joonistanud. Pirruse pildidel on loomad suured ja selged ja alati
äratuntavad. Kunstnik on tõdenud, et talle südamest meeldib joonistada, eriti loomi, linde ja putukaid.
Panime raamatunäitusele „Hundid söönud, lambad terved“ välja loomapilte ja hampelmannide käsi-
töölehti.

Koostasime suvelugemise soovitusnimekirjade raamatutest väljapaneku 2.–6. klasside õpilastele. Ni-
mekiri „Loe oma rõõmuks“ aitas paljudel lastel suvel raamatuvalikut teha.

Suvestreid panid kokku Tapa Gümnaasiumi õpilased. Lapsi juhendas õpetaja Eve Allsoo. Panime
need mustrid näitusele ka teistele imetlemiseks välja.

Leelo Tungla luuletuste ja lugude lapsed on pururikkad. Neil on olemas suur tükk maailma särast. Ja
mis ka hetkel puudub, tuleb pärast!

Suvi on paljude laste meelis-aeg. Saab minna vee äärde, maale ja loodusesse ning liivakast kihab las-
test kui mesikärg. Lapsed pidasid Eestimaal sel suvel maha oma laulu- ja tantsupeo. Ka Leelo Tungla
raamatu „Naljatilgad lähevad laulupeole“ tegelased on käinud sellel uhkel peol. Laste suvistest tege-
mistest Leelo Tungla raamatutes panimegi kokku raamatunäituse „Suvi – see on laste aeg“. Suvi – see
on ka Leelo Tungla sünnipäeva aeg.

Raamatunäitusel „Suvekoertega maale“ läksime linnast välja. Lihtsalt suvekodusse mõnusasti aega
veetma või vanavanematele külla ja appi, puhkama, tervist parandama, seiklusi otsima või just vas-
tuoksa rahu leidma. Või tõestust saama, et maal on elu täiesti olemas. Ja veel milline elu! Selline, et
maale tasub elama asuda.

SEPTEMBER

Septembris oli meil suurepärase võimalus oma külastajatele näidata Urmas Viigi „Muhu Inglise“ il-
lustratsioone, mis on võimsad nii raamatus kui seinal. Suur rõõm oli ka kunstnikuga koostada. Urmas
Viik kõneles näituse avamisel „Muhu Inglise“ saamisluugu. Samas tutvustas ta ka teisi oma illustree-
ritud ja kujundatud raamatuid ning kõneles koostööst kirjanikega.

Raamatunäitus „Kunstnik, kes ei karda katsetada“ tutvustas graafik Urmas Viiki ja tema illustreeritud
raamatuid. Ta on kunstnik, kes ei karda katsetada ebatavalisi tehnikaid. Tema raamatupildid on mit-
mekihilised ja nendest leiavad oma nii lapsed kui täiskasvanud.

Kerttu Soansiga koostööst alguse saanud raamatute illustreerimine on viinud ka järgmiste töödeni.
Raamatuid on nüüdseks illustreeritud üle kolmekümne, paljud neist kauniste Eesti raamatute žüriile
positiivselt silma jäänud.

Sügisel oli tore möödunud suve meenutada. Küllap see oli täis liikumist ja mängu. Ronimis-, turnimis- ja jooksuharjutused tõid mõnikord endaga kaasa kriimud ja muhud. Loodetavasti olid need sellised, millest pääseti väikese ehmatusega. Või oli aidanud see, et keegi muhu peale puhus ja läinud kõik hädad olidki. Raamatunäitusele „Kes muhu peale puhub?“ olid välja otsitud kõik raamatumuhud. Septembris käis Margit Tapa Gümnaasiumi esimese kooliastme õpetajate koosolekul, kus tehti koostööplaane.

OKTOOBER

Oktoobris avasime laste ja noorte kultuuriaasta raames Jõhvi kunstikooli õpilaste loometööde näituse. Näha sai väga erinevates tehnikates teostatud töid.

Jõhvi Kunstikooli õpilaste valmistatud keraamika sobis suurepäraselt kirjandusega kokku, seepärast koostasime näituse „Kirjanduslik keraamika“. Keraamilised tegelased olid justkui raamatutest välja astunud.

Raamatunäitusel „Elu pole kunagi olnud nii hirmus ilus kui praegu“ saime tuttavaks kolme Taanieliga ja teiste tegelastega Kadri Hinrikuse raamatutest. Kirjaniku raamatulausetest ja teles loetud sõnadest õhkub rahu ja soojust ja enesekindlust. Lisaks vahvatele tegelastele saime Kadri raamatutest teada, kuidas käis elu vanasti. Raamatunäitusel seiklesid siidid ja mässasid konnad.

Viisime läbi Taaniel Teise raamatutunde Kadri Hinrikuse loomingust. Tutvustasime kirjaniku raamatuid. Tõime esile kirjaniku ladusa ja mitmekesise sõnakasutuse ning südamlikud ja mõtlemapanevad peatükkide ja lugude lõpud. Lapsed kirjutasid Taaniel Esimese luuletusele lõpu. Lugesime katkendeid mälestusteraamatutest. Võrdlesime Miia ja Friida lugusid. Rääkisime salmikutest ja salmikuluulest ning pühendusega raamatutest. Läbisime Uku ja Tuule isaga raamatu sündmused ning jälgisime tema muutumist heaks ja hoolivaks isaks. Leidsime teksti põhjal tegelastele sobilikud isadepäeva pildid. Otsisime laste tegevusi ja mängu, aga ka hobustega seotud löike Kadri Hinrikuse raamatutes. Kõnelesime Põmmu ja Podsu sõprusest ning koduigatsusest. Lugesime oktoobrikuu lugu Sandra aastaringist. Läbisime raamatu „Suur maailmareis“ sündmused kokkuvõtva peatüki põhjal. Imetlesime Regina Lukk-Toompere ja Catherine Zaripi illustatsioone. Vaatlesime must-valgeid ja värvilisi raamatupilte. Lapsed joonistasid väikesi pilte kirjaniku kingituse jaoks.

Lapsed kohtusid kirjanik ja teletöötaja Kadri Hinrikusega. Folkloori- ja pärandkultuuriringi lapsed esitasid katkendi raamatust „Sandra 12 kuud“. Kadri Hinrikus tutvustas oma loomingut ja luges ette katkendi raamatust „Katariina ja hernerd“. Kinkisime kirjanikule rahvarõivais tegelaste figuurid. Kui Andrus Kivirähki tegelane president Kinnas korraldaks vabariigi aastapäeva puhul vastuvõtu, siis oleksid sinna kutsutud ka Kadri Hinrikuse raamatute tegelased. Kirjanik sai endale ka kakskümmend luuletuse lõppu, mis lapsed olid raamatutundides kirjutanud. Veel sai kirjanik kaasa karbi väga üksildase kuke pildiga, mõeldes Kadri Hinrikuse ühele lemmikirjanikule Astrid Lindgrenile.

Tapa Vene Põhikooli õpilased käisid raamatukogus külas rebasele, kes sõi raamatuid. Tutvustasime loomakogude ja -raamatutega. Lapsed leidsid käpiknukkudele sobivad eesti- ja venekeelsed raamatud. Esitasime lastele loomamõistatusi. Võrdlesime loomi jutu- ja teatmerraamatutes. Valisime Catherine Zaripi illustatsioonilt loomadele sobilikud sabad. Lapsed said kirja Reinuvader Kanavargalt. Jutustasime lugu rebasest, kes lausa neelas raamatuid. Otsisime rebaseurust loomaraamatuid. Lugesime Kadri Hinrikuse raamatut „Konnade mäss“ ning lapsed joonistasid paarilisega kahepeale ruudulisi, triibulisi ja täpilisi konni.

Oktoobris mängisime esimeste klasside õpilastega raamatukogumängu. Saime tuttavaks rebasega, kes sõi raamatuid.

NOVEMBER

Novembris tegime folkloori- ja pärandkultuuriringiga jõuluettevalmistusi ning tähistasime Astrid Lindgreni 110. sünniaastapäeva. Kõnelesime ka rootsi jõulukommetest. Värvisime mandalatehnikas

paberist jõuluehteid, mida saime jõulukuul kasutada näitustel, raamatutundides ja kingipakkide kaunistamisel. Lapsed aitasid Pipi otsimismänguks ka kommidele paelu külge siduda. Lahendasime Pipi nuputamisülesandeid.

Panime välja noore usina lugeja Eliisa Maria raamatusoovituste näituse. Eliisa Maria on tubli lugeja, kes suvel lausa neelas raamatuid. Ta joonistas loetu kohta ka pilte, mis koos raamatutega näitusel „Eliisa Maria soovitab“ väljas olid.

DETSEMBER

On märke, et Lindgreni looming kõnetab noort lugejat vähem kui varasematel aastatel. Seepärast pühendasime jõuluhommikud Astrid Lindgreni loomingule, et meelde tuletada, teada saada või huvi tekitada. Kunstitöödega aitasid ruumid ja näitused jõululikumaks muuta Tapa Gümnaasiumi 3.a klassi õpilased Elle Kivisoo juhendamisel ja põhikooliealised õpilased kunstiõpetaja Eve Allsoo juhendamisel.

Klaaskappi tekitasime Jaanikingu lumise metsa, kus Madlike ja Liisbet lumest rõõmu tundsid. Näitusele „Vaata, Madlike, lund sajab!“ olime välja noppinud lumiseid katkendeid Astrid Lindgreni raamatutest.

Raamatunäitus „Õieti on päris kahju, et jõulud nii harva on“ võttis vaatluse alla Bullerby laste tegemised, nende pühadeaskeldused ja Astrid Lindgreni jõulud.

Jõuluhommikutel tegime peatuse Bullerby külas. Lapsed said hinnata, kas nad sobiksid Bullerbyesse elama ehk siis mitut tegevust Bullerby laste tegemiste nimekirjast nad olid teinud. Lapsed asetasid lumehelbe selle Bullerby lapse jõulumeeleolu lause juurde, mis nende mõttega kõige rohkem sarnanes. Vaatasime meie kuuske ja võrdlesime Bullerby laste ehitud kuusega. Meie kuusk oli sel aastal kaunistatud punaste õuntega nagu see Astrid Lindgreni lapseõlvekodus kombeks oli. Võrdlesime kirjaniku, Bullerby laste ja meie õpilaste jõule. Kuusekorvi ülesanne nõudis jagamisoskust.

Muinasjututuba oli kui üks Segasumma suvila. Lapsed olid oodatud Pipi juurde jõulupuule. Pipi oli sättinud Lindgreni tegelastele üles jõulusokid. Väljas oli riulitais Pipiga seotud trükiseid. Lapsed aitasid valida kõige pipilikumat kuuske. Lapsed panid silpidest kokku Pipi täisnime ja tähtedest saare nime, kus elas Pipi isa.

Pipi oli katnud jõululaua, taldrikutel rootsi üheksa jõuluroa nimetused, laual nimekaardid Bullerby laste tegelastele, Madlikesele ja Liisbetile. Laual asetsetes ka paberist haug, mille taga Astrid Lindgreni tabav võrdlus lasteraamatu ja haugi kohta.

Tutvusime Tomtega ja väljas oli väike eesti-rootsi jõulusõnastik. Jõuluhommikutel tutvusime Astrid Lindgreni raamatutega, aga ka rootsi jõulukommetega. Välja oli pandud riulitais rootsi lasteraamatuid, kust tuli üles leida veel üks härra Nilsson.

Esimesed klassid tulid taas raamatukokku rebasele külla, raamatukogu esmakülastusel said lapsed tuttavaks rebasega, kes neelas raamatuid. Nüüd lugesime ja vaatasime Lindgreni raamatut „Rebane ja päkapikk“ ning jutu algus tuli piltide põhjal ise välja mõelda.

Neljandate klassidega vaatasime ka eesti autorite raamatuid, kus Pipit millegagi seoses mainitakse. Rääkisime põialpoiss Nils Karlssonist ja katuse-Karlssonist. Vaatasime, kuidas kunstnik Ilon Wikland oli joonistanud väikest tegelast. Paigutasime kolm Rasmust õigetesse raamatutesse. Lugesime katkendeid Lärmisepa Lotast ja mõtlesime, mis juhtus enne. Ja nagu Pipilgi oli otsimine tore töö, otsisid lapsed üles Pipilt õpetajale jäetud kuldmündi, endale raamatu ja kommi.

Aasta lõpus tõid meile külakosti Tapa Gümnaasiumi 3.a klassi lapsed, kes olid pannud Astrid Lindgreni raamatutegelased oma elu elama ja omavahel kohtuma. Õpetaja Elle Kivisoo oli kokku seadnud jõuluetenduse, mida lapsed meile lustiga esitasid. Aitäh meie headele sõpradele!

Uueks aastaks sooviks nagu alati muheda ütlemisega Astrid Lindgren soovis endale: Rahu maailmas ja palju ilusaid riideid!

Omalt poolt soovime oma lugejatele palju häid raamatuid ja lugemisrõõmu!

Ave ülevaade

Lisaks tavapärasele lasteaiarühmade külaskäikudele jätkus 2016/2017 hooajal toimunud 5. ja 6. klasside kirjandusring, mis pakkus uut moodi põnevust nii korraldajale kui lastele. Oli huvitav end proovile panna ja näha, kas lapsed tulevad kaasa. Tekkis neljast lapsest koosnev tuumik, kellega kohtusime kevadeni välja. Aeg-ajalt oli lapsi ka rohkem. Üks kunstiringi laps sai õpetajaga kokkuleppele, et neil päevadel, kui toimus kirjandusring, ta kunstikoolis ei käinud. See näitas suurt lapsepoolset huvi. Kirjandusring toimus üle nädala teisipäeva pärastlõunal tund aega. Üheskoos lugesime läbi kolm raamatut: „Timm Thaler ehk müüdnud naer“, „Matilda“ ja „Hulkur Rasmus“. Hea meelega oleksime koos ka uuemaid noorteraamatuid lugenud, kuid kuna uusi raamatuid ostame me raamatukokku üldjuhul vaid ühe või kahe eksemplari kaupa, loeti neid oma soovi järgi ning omas tempos.

Toon näitena tunni sisud, mis lastele eriti meeldisid:

- Tunni teemaks oli tõlkimine. Tõlkekirjanduse tähtsus Eesti kultuuriloos. Viimase kolme aasta jooksul on eestikeelseid lasteraamatuid 16 erinevasse keelde tõlgitud. Vaatasime, millised riigid on meie raamatutest huvitatud olnud ja mis raamatuid on enim tõlgitud. Noortekirjanduse tõlkimise eripära. Millised omadused iseloomustavad head tõlkijat? Tõlkeauhind Paabeli torn.
- Kirjandusringi tund algas põhjaliku ekskursiooniga raamatukoguhuone tagaruumidesse. Edasi said lapsed teada, mida kujutab endast mõistatuslik numbrikombinatsioon ISBN raamatute tagakaanel. Hetkel kinos jooksvate filmide algallikate tutvustus (Ness, P. „Kui koletis kutsub“, Riggs, R. „Miss Peregrine'i kodu ebatavalistele lastele“).
- Enne A. Lindgreni „Hulkur Rasmuse“ lugemist oli hea kuulda lisamaterjali, mis võis mõjutada kirjanikku raamatut kirjutama (Astrid Lindgreni poja esimesed eluaastad, kirjaniku kogemus lastekodudega). Tänapäeva vagabundid, kes reisivad läbi elu ilma igasuguste kohustusteta, omades vaid kitarr ja paari asja seljakotis. Tunnis räägitud tekitas lastes suure soovi kohe raamatut lugema asuda. Tüdrukud kirjutasid Eesti Ornitoloogiaühingu poolt välja kuulutatud armastusluule konkursile saatmiseks luuletusi. Lugesime ja üritasime neid üheskoos paremaks „tuunida“. Sügisel selgus, et üks ära saadetud luuletustest oli saanud ka auhinnalise koha.
- Raamatute kiletamine ja liimköites raamatute klammerdamine.
- Kevadine ekskursioon viis meid kirjastusse Pegasus ja trükikotta Printon. Lastel oli kahju kirjastusest lahkuda, olid nad ju ümbritsetud nii paljude tuttavate raamatutega. Põnevat juttu ja küsimusi jätkus kauemaks. Selgus, et meie olime esimene ekskursioonigrupp Pegasuses. Trükikojas oli palju vaadata, kuid seal läks kiiremini – valitsev lärm, paberi lõikamise tolm ja mesilastaru meenutavad nobedad tööliselised ei tekitanud tunnet, et sinna sobiks pikalt jutustama jääda.

Sügisel soovisid kolm last kirjandusringi jätkamist, kuid pidime kurvalt tunnistama, et sobilikku nädalapäeva, millal kõik huvilised tulla saaksid, polnud. Ettelugemispäeval käisime siiski Viru Haigla eakate kodus, kus lugesime muhedaid meenutusi eesti lastekirjanike lapsepõlvest raamatust „Rosinad“. Eakate kodu elanikele on iga külaskäik elamuseks ja vahelduseks. Meid lihtsalt vaatama tulid ka need, kelle kõrvad enam ei kuulnud.

Uus ettevõtmine oli katse teha koostööd ka Tapa Vene Põhikooliga. Nemadki saavad lapsed suvevaheajale koos suvelugemisnimekirjadega. Nimekirjades on olnud enamasti ka raamat või kaks eesti kirjandusest. Kuna meil ei pruugi vajalikku raamatut olla või on see juba aegade jooksul räbalaks loetud, koostasime ja saatsime Vene põhikooli õpetajatele sel aastal raamatu kaanepiltide ja annotatsioonidega varustatud kokkuvõtte, kus oli ära toodud valik viimaste aastate jooksul vene keelde tõlgitud eesti lastekirjandusest, mida meie riulilt leida võib. Ära said mainitud ka mõned suurepärased uued väliskirjanduse teosed. Et suvenimekirjade koostajatel ehk siis õpetajatel kokkuvõttes toodud raamatutest võimalikult hea ülevaade tekiks, saatsime raamatud ka kohvriga kooli tutvumiseks. Hiljem laste suvelugemise nimekirju nähes oleksime rõõmustanud suurema hulga eesti kirjanduse üle, eriti just põhikooli keskmistes klassides. Näiteks 5. klassi nimekirja ei võetud meie pakutust mitte midagi, 24-st soovitatud raamatust on seal eesti kirjandust vaid kaks – Jaan Krossi „Mardileib“ (vene

keeles 1974) ja Oskar Lutsu näidend „Ülemiste vanake“ (kirjutatud aastal 1919). Viimast meie raamatukogus vene keeles ei ole. Püüame edaspidi leida veel meetodeid, kuidas uuemaid kauneid ja põnevaid raamatuid Vene Põhikooli lastele lähemale tuua.

Kuude kaupa võib igapäevase laenutustöö kõrvalt tehtud üritused välja tuua järgmiselt:

Jaauar

Väljapanekul olid esile toodud talve- ja lumeteemalised lasteraamatud.

Veebruar

Väljapanekutel oli võimalik tutvuda sõbrapäeva ja Eesti Vabariiki puudutavate raamatutega.

Märts

Väljapanekul olid välja pandud erinevad eestikeelsed aabitsad. Lisaks ka raamatuid ja informatsiooni viipe- ning murdekeelest. Märtsi lõpus ja aprilli algul sai uudistada raamatuid kevadest ja otsida meisterdamisideid munadepühadeks.

Aprill

Lasteaed Pisipõnni Päikesejänkude (5–6-aastased) emakeeletunnis rääkisime eesti keele ilust. Nimetasime ilusaid sõnu ja lauseid. Tutvusime palindroomidega, neist pikim oli kuulilennuteetunneliluuk. Lugesime p-tähega algavate sõnade raamatut "Pisikese Peetri pannkoogipiknik". Lastele olid põnevad ka viipekeel, pimedate kiri ning erinevad aabitsad.

Tapa Vikerkaare lasteaial on traditsioon käia kõige vanema rühmaga kord aastas raamatukoguga tutvumas. Seekord külastas meid Kellukese rühm. Lisaks Kristina Reinelleri "Pailapsiini" piltidele said lapsed tuttavaks ka parajasti meie raamatukogus viibiva teatri- ja rännunukk Anniga.

Anniga käisid kohtumas ka Tapa lasteaia Pisipõnn Mürakarude rühma lapsed (4-aastased).

Aprillikuu sisse mahtus ka kirjandusringi ekskursioon Tallinnasse. Külastasime kirjastust Pegasus ja trükikoda Printon.

Mai

Kooliaasta viimastel päevadel, kui tunde enam ei toimunud, hinded olid väljas ja ekskursioonidel ka käidud, tuli 5.b klass üheskoos raamatukokku aega veetma. Kuna pead olid juba otsast otsani tarkust täis, mängisime lugude jutustamist ja foto-orienteerumist. Et suvelugemise nimekirjast oleks lihtsam valikut teha, said lapsed kuulata ka nende klassile soovitatud raamatute tutvustust.

September

Sügis seostub õuntega. Väljapanekul olid raamatud, kus jutte ning uusi teadmisi õuna kohta.

Oktoober

Väljapanekul oli valik eelkooli minevatele lastele antud nimekirja „Laps läheb kooli!“ raamatutest.

Ettelugemispäev Viru Haigla eakate kodus.

Elly koostatud väljapanekult võis leida jutte halloweenist ja ideid maskide valmistamiseks.

November

Lasteaia Pisipõnn Lepatriinude rühma (3–4-aastased) esimene külaskäik raamatukokku. Mürakarude rühma (5–6-aastased) külaskäik raamatukokku. Kuna rühmal oli elukutsete nädal, said nad mõne ameti koha pealt targemaks. Mida teha siis, kui selgub, et valitud amet ei sobi? Seda lugesime Aidi Valliku raamatust "Lumehelbekese töö". Uurisime Pipi Pikksuka Segasumma suvilat ja lugesime, kuidas Pipi jõule tähistas.

Detsember

Lasteaia Pisipõnn Tõrukeste liitühma (lapsed vanuses 4–6) esimene külaskäik raamatukokku. Lapsed kuulsid Astrid Lindgreni lugu "Päkapikk ja rebane".

Tapa linnaraamatukogu lasteosakonna väljapanekud: „Kui sajab lund“, „Sõbraks olemise kunst“, „Mu koduke on tilluke“, „Mitmekülgne eesti keel“, „Kevad on käes!“, „Õunapuu saladused“, „Laps läheb kooli!“ ja „Halloween!“.

Lisaks koostatud nimekiri „Eesti lastekirjandus vene keeles“.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Raamatukogu pakub erivajadustega inimestele raamatute komplekteerimisel abi. Raamatupakid jõuavad lugejani valla sotsiaaltöötaja, avahooldaja või siis naabri/sugulase abil.

Valla ajalehes Sõnumed avaldasime teate, et raamatukogu pakub koduteenust. Seni pole ühtegi soovivaldust saanud. Ilmselt on avahooldajad nii tublid, et viivad ise soovitud lugemisvara soovijani.

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Viru Haigla eakate kodu – ettelugemine	1	3 last, 8 täiskasvanut

Plaan on tulevikuski Viru Haigla eakate kodu külastada.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimlusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogu lihtsalt peab olema! Neid sõnu kuuleme oma lugejatelt pea igapäevaselt. Peab ju olema koht, kuhu võib alati tulla, jalgu puhkama, näitusi vaatama, ajalehtedest värskeid uudiseid lugema, koolitööd tegema või kasvõi väitekirja kirjutama, raamatute laenamisest rääkimata.

2017. aastal on kõik tegevused juba Eesti 100. juubeliaasta hõnguga. Ürituste põhiosa on mõeldud lastele, nii gümnaasiumi kui ka lasteaialastele. Algklassid käivad Margiti raamatutundides jätkuvalt suure innuga, kõik tahavad pakutavast osa saada. Ane tegeleb lasteaiarühmadega ning ka lastevanematega.

Täiskasvanutele suunatud üritused ei peagi silmas väga konkreetset sihtgruppi. Oodatud on kõik huvilised. Tublimad käijad on muidugi keskealised ja vanemad inimesed.

Oli jällegi üks midriaasta, ehk siis toimus järjekordne, arvult juba kuues etlusvõistlus algklasside lastele „Ellen Niiduga Midrimaal“. See ettevõtmine nõuab alati tohutult energiat, kuid annab samavõrd head emotsiooni ka tagasi.

Kuna TÕN-i tegevus on nii tänuväärne ja vajalik, siis lööme meiegi selles kaasa. Osaleme teavituskampaaniates ja püüame igapäevaselt pakkuda teavet õppimisvõimaluste kohta. TÕN-i õpibuss, mis oktoobrikuus külastas ka Tapa raamatukogu, oli väga inspireeriv ettevõtmine ning oli kahju, et tõeline sihtgrupp kohale ei tulnud. Indu said aga need inimesed, kelle igapäevatöö viib neid kokku inimestega, kes toetust ja suunamist vajavad.

Raamatukogu on püüdnud oma ettevõtmistega panustada kohaliku pärandi jäädvustamisse. Kutsume külla või tõstame läbi näituste esile kodukandiga seotud inimesi. Väga tore ettevõtmine, milles osalesime, oli 11. augustil toimunud “Tapa rongijaama elluärkamine” (eestvedajaiks kohalikud noored, projektijuht Ade Piht). Raamatukogu lõi kaasa rongijaamaga seotud mälestuste kogumisel. Kuna see “elluärkamine” oli ajaliselt piiratud, siis eksponeerisime hiljem raamatukogus Nele Inglisti fotonäitust, kus pildid jaama kunagisest hiilgeajast olid kokku sulatatud tänapäevaste fotodega. Kõigil soovijail oli võimalus lugeda ka mälestusi rongijaamast. Konkreetselt see näitus kõnetas iseäranis meie venekeelset lugejaskonda. Tuldi lausa spetsiaalselt näitust vaatama ja ammuseid aegu meenutama. Kuna huvi näituse vastu oli jätkuvalt suur, siis saatsime selle ringlema valla raamatukogudesse. Pea kõigil valla elanikel on raudteejaamaga omad mälestused.

Major Martin Kukk (Martin on Tapal sündinud ja koolis käinud) esitles oma raamatuid: „Kuus kuud kuumust“ ja “Reeturlik metsavend: Krolli esimene juurdlus”. Kuna tegemist oli oma linna poisiga, siis huvilisi jagus rohkesti.

Arlet Palmiste on südameasjaks võtnud Raimond Kaugveri loomingut taastatavustamiseks. Emotsionaalne õhtu, mis käsitles kirjaniku elu ja loomingut, täitis oma eesmärgi. Igatahes tõusid Kaugveri teoste laenutusnumbrid koheselt.

Maikuus avasime kirjaniku ja fotograafi Veiko Beliali fotonäituse „Mõned üksikud värvid“. Ka Veiko Belial on Tapa linnast pärit ja tema tegemistel hoiame ikka silma peal. Fotonäituse taustalood olid niivõrd värvikad, et lihtsalt ei raatsinudki ühestki pildist selgitusi saamata mööda minna. Ja kirjanik juba mõistab rääkida!

Eestimaa kirjanikud on raamatukogudes ikka oodatud seltskond. Seekordne kirjaniketuur “Sõnaränd” tõi meile Vahur Afanasjevi, Aapo Ilvese, Silvia Urgase ja Piret Jaaksi. Midagi pole öelda, kohtumine kirjanikega silmast silma on ikka väga hea stiimul raamat kätte võtta. See on ka väga hea võimalus tutvustada noori kirjanikke. Silvia Urgas ja Piret Jaaks olid ülimeeldivad avastused.

Rännumees Tiit Pruulit ootasime huviga ja meie ootusi ei petetud. Võib tõesti öelda, et kui ise reisima minna ei saa, siis paremuselt järgmine tegevus on kuulata mõnd toredat reisimeest. Nagu oleks ise reisil käinud!

Kuna Margit koos Tapa Gümnaasiumi algklassidega käivitasid projekti “Loeme sajani”, mille raames loeti eesti autorite luulet, siis tekkis hasart ka Tapa raamatukogurahval. Nii sai ellu kutsutud luulelugemisprojekt “Meie ka loeme sajani”. Luulet sai loetud ühisüritustel, pereringis (lastele ja lastelastele), raamatukogu nõukogu koosolekul, raamatukogu küllastajatele. Üks väga ilus must koer sai ka üht haikulaadset luuletust kuulda.

4.6.1 Kohalikul tasandil

- Tapa Gümnaasium
- Tapa Vene Põhikool
- Lasteaiad Pisipõnn ja Vikerkaar
- Tapa Muusika- ja Kunstikool
- Tapa Muuseum (saame näituste tarbeks materjali, samas pakume oma fondidest täiendust muuseumi ekspositsioonidele)
- Tapa Vallavalitsus (Kersti osales valla allasutuste igakuistes infotundides, raamatukogu lõi kaasa kaasava eelarve hääletamise organiseerimisel, raamatukogus toimus ka vallajuhtide kohtumine rahvaga, Ere osales valimiskomisjoni töös. Võtsime osa Tapa valla arengukava 2015–2025 ja eelarvestrateegia väljatöötamisest kultuurivaldkonna töörühmas. Esindusüritustel on vallavanema tugi alati olemas ning transpordiprobleemid saavad lahendatud)
- Tapa Kultuurikoda

Kohalikul tasandil on meil arvukalt koostööpartnereid. See on väikese kogukonna eelis – kõik on omavahel seotud ning üheaegselt ollakse nii andjad, vastuvõtjad kui ka üksteise toetajad.

Vallavalitsuselt saame igakülgselt tuge, samas oleme ka ise nende jaoks olemas, olgu tegu siis kiireloomulise teavitussüritusega või küsitluse korraldamisega – raamatukogu ukseid on alati avatud ja töötajad abivalmid.

Koolid ja lasteaiad on loomulikult raamatuürituste sihtgruppideks, samas on raamatukogus toimunud kunstikooli ja ka Tapa Gümnaasiumi õpilastööde näitusi. See on selline tore sulle-mulle toimetamine. Koolidega tegeleb Margit, lasteaedadega Ave, ikka läbi rääkides ja üheskoos aru pidades, et raamatukogu poolt pakutu sobiks õppekavadega ja kasutegur oleks võimalikult suur.

Majandusõppe raames käisid kolm Tapa Gümnaasiumi 7. klassi õpilast raamatukogus töö. Kolme tunni jooksul täitsid nad erinevaid tööülesandeid (riiulite korrastamine, raamatute riulisse panemine,

vajaliku teaviku leidmine, töö perioodikaga, jõulukuuse ja Pipi maja üles panemine jne). „Tööpäeva“ lõppedes tõdesid noored üllatusega, et raamatukogus on päris põnev töötada.

4.6.2 Riiklikul tasandil

- ELK (Viive Noor vahendab kunstinäitusi)
Viive Noore vahendusel jõudis Tapa raamatukogusse Iraani kunstniku Mohammad Bar-rangi Fashtami näitus; ELK-i ja Kultuuriministeeriumi koostöös on välja antud raamat „Pisike puu“, mida raamatukogud koostöös omavalitsusega jagavad
- ETKA Andras (lööme kaasa nende projektides ja osaleme koolitustel)
- Deltmar OÜ (tihe suhtlus RIKS-i arendajaga)
- ERÜ ja Eesti Rahvusraamatukogu (oleme alati heal meelel osalenud nende poolt pakutud koolitustel ja seminaridel)
- Soome Instituut (saime eksponeerimiseks näituse „Identiteedi olemus“)
- Kirjastus Pilgrim (vahendas meile Fred Jüssi fotonäitus "Rajamustrid")
- Jõhvi kunstikool (lasteosakonnas oli üleval õpilastööde näitus)
- Kaitseliidu Viru Malev (vahendas Naiskodukaitse 90. aasta juubeli näitust)

4.6.3 Rahvusvahelisel tasandil

- Akaa kunstiühendus Soomest
- Akaa raamatukogu.

Käesoleval aastal ei toimunud küll suuri ühisüritusi, kuid kontakti peame hoolega. Pirjo ja Erkki Suomu ning Akaa raamatukogu juhataja Timo Tamminen külastasid meid korduvalt. Oleme jooksvalt kursis nii Akaa kunstiühenduse tegevusega kui ka Akaa raamatukogus toimuvaga.

Üritused

- „Reeturlik metsavend“ – Martin Kuke raamatuesitlus
- „Vestlusõhtu Raimond Kaugverist“ – Arlet Palmiste loeng Raimond Kaugverist ja tema loomingust tõi silme ette kunagise menukirjaniku värvika elu. Oli huvitavaid fakte, põnevaid seiku.
- „Mõned üksikud värvid“ – fotonäituse avamine (Luuu metsanduskooli õpetaja, ka kirjaniku ja tõlkijana tuntud Veiko Belials seadis oma viiekümnendaks sünnipäevaks kokku fotonäituse “Mõned üksikud värvid”. Pealkiri on tõesti tabav: üksikuid värvilisi objekte leiab vaid mõnelt üksikult pildilt, enamik näitusefotosid on mustvalged. Kuidas aga hetki pildile püüda, see on omaette peenike teadus ja suur ootamise kunst)
- Kirjandustuur "Sõnaränd" – Eesti kirjanikud Eesti raamatukogudes! Kohtumine kirjanikega Tapa linnaraamatukogus. Külalised Aapo Ilves, Vahur Afanasjev, Piret Jaaks ja Silvia Urgas.
- Reisijutud Tiit Pruuliga – reisida on tore, kuid kohe paremuselt teine on kuulata üht kogunud reisimeest.

Näitused

- „Tule näitusele“ – läbi aastate on Tapa linnaraamatukogus korraldatud kunstinäitusi. Tõelise hoo sai n-ö galeriitegevus sisse uues renoveeritud raamatukogumajas. Sobivat seinapinda jagus ja nii need kunstinäitused hakkasid meid "üles leidma". Eriti tore oli see, et iga

kunstnik, kes meil oma töödega käis, andis soovitusel järgmise kunstniku kohta. Tänu lahetele soovitajatele jätkus meil huvitavaid näitusi. Eriline tänu kuulub aga kunstnik Viive Noorele, kes on meile vahendanud arvukalt kodu- ja välismaiseid kunstinäitusi. Meie näitusekülastajad on väga tänulikud! Näitus andiski ülevaate meie kunstigalerii tegevusest läbi aastate.

- „Suureks lauldud luule“ – näitusel oli väljas paljudele eestlastele oluliseks ja armsaks saanud luule, mis viisistatuna on tuttavaks saanud ka neile, kel luulega tihedamat otsekokkupuudet ei ole.
- „EV 100 – Eestimaa kuldsed pojad ja tütrede“ – 20. sajand oli Eestis esimene tõeline spordisajand. See sajand andis palju sporditähti ja suuri isiksusi, tänu kelle etteastetele on sport kasvanud huvitavaks ja köitvaks.
- „Laulupidu on südame asi“ – Lennart Meri ütles 1999. aasta laulupeo avakõnes: „Laulupidu on südame asi. Nagu eesti keel ja meel, nagu armastus.“
- „Kuda rahvas, nõnda rõõvas“ – rahvarõivastega on meist kokku puutunud peaaegu igäiks kas neid ise laulupidudel kandes või kandjate pakutud esteetilist vaatepilti nautides.
- „Mul on vaid sõnad“ – 4. oktoobril tähistas oma 75. sünnipäeva poetess Ave Alavainu. Luuletamine on Alavainu sõnul oma vaimu väljaelamine ja tema vaimu luulekeeles on eluline, vaimukas ja vahe.
- „Õpime õppima“
- „Kui rännukihk ei anna asu ...“
- „SININE JA VALGE. Soome 100“
- „Eestimaa kaunid pühakojad“ – meie väikesel Eestimaal on uskumatult palju erinevaid sakraalhooneid. Kirikuarhitektuuris avaldub meie eelkäijate ehituskogemus, esteetilised ning kristlikud arusaamad.
- „Südamest südamele“

Väljapanekud

- „Väike kunstikogu“ – kunstnike saadetud kaardid ei ole lihtsalt kaardid, vaid täiesti iseseisvad kunstiteosed.
- „Minu kollektsioon – embleemid“ – embleemide kollektsioneerimine sai alguse rohkem kui viis aastakümnet tagasi, kui üks tubli spordipoiss avastas, et iga matka või mõne muu sportliku ettevõtmise juurde käib ka vahva märgis – embleem.
- „Millest küll on tehtud väikesed tüdrukud!“ – šokolaadi- ja kommipaberite kollektsioon.
- „Järjehoidjad“ – ilusad, lõbusad, informatiivsed ja väga vajalikud igale raamatusõbrale.
- „Igal tassil oma lugu“ – portselantasside kollektsioon, kus igal tassil on oma emotsionaalne lugu jutustada.
- „Killuke kauget maad koju kaasa“ – raamatukogurahva reisiridelt kaasa toodud esemed.
- „Soovime Teile kõike hääd!“ – vanad jõulukaardid möödunud sajandi esimesest poolest Harri Allandi erakogust.
- „Teatrirahva pidupäev“
- „60 aastat väärtkirjandust“ – “Loomingu Raamatukogu” tähtpäevaks
- „Kunstnik ja poeet Aleksander Suuman“
- „Ravimtaimed – looduse kingitus“
- „Kuula! Audioraamatud“
- „Mari Saat kirjutab südamega“

Foto- ja kunstinäitused

- „Mõned üksikud värvid“ – Veiko Belialsi fotonäitus. Tabavaid pilte on ta saanud nii kodu-Eestist kui Helsingist, Stockholmist, Uppsalast ja Pariisist.

- Fred Jüssi fotonäitus "Rajamustrid"
- Naiskodukaitse 90. aasta juubeli näitus
- „Tapa rongijaama elluärkamine“ – "Tapa rongijaama ärkamine" tarvis kokku seatud näitus viib meid Tapa ajaloo radadele. Autor Nele Inglise.
- „Identiteedi olemus“ – näitus esitleb viie noore ja andeka soome fotokunstniku loomingut.
- Mohammad Barrangi Fashtami isikunäitus – Iraani kunstnik, kes on pälvinud rahvusvahelistel illustratsiooninäitustel oma tööde eest tunnustust ja saanud kõrgeid auhindu.

Raamatunäituseid ja -väljapanekuid seadsid meil kokku Aime Kirsipuu ja Rita Lillesalu, kes igapäevaselt laenutuses, ning Ere Käärmaa, kelle õlul on põhiliselt ka täiskasvanutele korraldatud ürituste läbi-viimine. Teinekord tõttab Ere appi ka lasteosakonda. Ja et ikka kunstinäituseid jaguks, selle eest seisab hea Kersti Burk. Ning ilma tehnilise toe ehk IT-spetsialist Vahur Saaremetsata on tänapäeva raamatukogu raske ette kujutada – nii e-teenustele on orienteeritud kogu kaasaegne raamatukogundus.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Individaalkoolitusi oli 24. Peamised sihtrühmad on eakad inimesed ning need, kellel on raskusi uuesti tööturule sisenemisega. Teemadest võiks nimetada järgmisi:

- sülearvuti, tahvelarvuti seadistamine;
- arvuti kasutajakoolitus (Windows 10);
- toimingud isikutunnistusega („ID-kaardiga“, sh sertifikaatide uuendamine);
- tegevused isiklikul pangakontol (väljavõtte pangakontolt jms);
- CV koostamine;
- dokumentide digiallkirjastamine;
- tervisedeklaratsiooni täitmine ja allkirjastamine;
- erinevad internetipõhised toimingud (näiteks kuidas edastada ajalehes avaldamiseks kaastundeavaldust).

Just vanemaealised kliendid vajavad abi igapäevastes internetitoimingutes (pank, „ID-kaart“, erinevate formularide leidmine ja täitmine), kuna paberil asjaajamine on asendunud elektrooniliste toimingutega. Inimesed on pakutava teenusega väga rahul, kuna võimalik on õppida-õpetada omas tempos ja individuaalselt. Inimesed on julgemad abi küsima. Individaalkoolitusi viisid läbi raamatukoguhoidja, internetipunkti töötaja ning IT-spetsialist.

Rühmakoolituste raames korraldasime majasisesed koolitusi. Suuremalt jaolt on need uudiskirjanduse tutvustused, kus meie komplekteerija Mae, kes on raamatute tellimise-töötlemise protsessis nendega juba rohkem tutvuda jõudnud, jagab saadud infot teistele raamatukogu töötajatele. Kuulasime Margiti poolt tehtud kokkuvõtteid Eesti Lastekirjanduse Keskuses toimunud lastekirjanduse aasta-koosolekust.

Kui vaadelda viimaste aastate kasutajakoolitusi, siis on huvi jätkuvalt isikutunnistuse („ID-kaardi“) kasutamise vastu (digiallkirja andmine, sertifikaatide uuendamine), samuti erinevate formularide leidmise ja täitmise vastu. Jätkuvalt soovitakse konsultatsiooni CV-de koostamisel või vajatakse infot koduloolise uurimistöo tarbeks erinevate andmebaaside leidmise ja kasutamise kohta. Abivajajate põhikontingendi moodustavad eakad.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogu tutvustab oma üritusi/näituseid ja teenuseid traditsiooniliselt: raamatukogu ja valla kodulehel, raamatukogu facebookis, plakatitel, jagame flaiereid, teavitame meili teel, suhtleme otse raamatukogu kasutajaga, avaldame infot valla ajalehtedes Sõnumed ja Vesti; maakonnalehes Virumaa Teataja, ajalehes Kuulutaja. Info raamatukogus toimuvast on jõudnud ka Nukitsasse. Samuti on laenutustšekil jooksva kuu ürituste jm info.

Meedias on raamatukogu kajastatud järgnevalt:

- Sõnumed – 6 korral,
- Vesti – 2 korral,
- Virumaa Teataja –13 korral,
- Kuulutaja – 4 korral,
- Nukits – 2 korral.

4.9 Andmebaasid

Tapa valla raamatukogud kasutavad Raamatukogude Info- ja Kataloogisüsteemi RIKS ja veebipõhist RIKSWEBi, millele on välja töötatud nii nuti- kui laenutusautomaadi rakendus (<https://tapa.webriks.ee/>). Täiendame pidevalt infosüsteemi RIKS ning selles asuvat koduloandmebaasi. RIKS süsteemis teostati 6854 otsingut, mis näitab, et tarkvara poolt pakutavaid võimalusi kasutatakse tihedalt. RIKS töötab tõrgeteta ja uueneb järjepidevalt. Lingilt „Raamatukogud reaalarajas“ on võimalik jälgida raamatukogude tegevust reaalarajas (<https://live.webriks.ee/>).

Raamatukogu kodulehel olevad e-kataloogid leiata lingilt https://www.tapa.lib.ee/?page_id=436.

5. 2018. aasta tegevused

Suur rõõm on koostööst erinevate asutuste vahel. Seda suunda me kindlasti jätkame – selline tegevus rikastab meid kõiki, pakub rahuldust nii tegijaile kui külastajaile.

Tihenened on läbikäimine endise Tamsalu valla raamatukogudega – Tamsalu, Assamalla ja Vajangu. Räägitud on koostöö teemadel, osaletud valla arengukava tegemises ja arutatud ühinemisega seonduvaid küsimusi. Pilk on suunatud tulevikku. Oluline on, et raamatukogud toimiksid/tegutseksid kogukonna vajadusi arvestades, samas käiksid aja muutustega kaasas.

Veebruaris tähistame Eesti 100. sünnipäeva. Kevadel möödub 110 aastat esimesest kirjakeelekonverentsist Tapal. Suvel tähistame Tapal koolis käinud lastekirjaniku Ellen Niidu 90. sünniaastapäeva ja sügisel teeme ettevalmistusi Ilmar Talve 100. sünniaastapäevaks (tähistame 2019. a jaanuaris).

Kersti Burk

Tapa Linnaraamatukogu juhataja

Aruande koostasid:

Kersti Burk, juhataja (p1, p2, p4, p4.1, p4.2, p4.5, p4.8, p4.9, p4.5, p5)

Ere Käärmaa, juhataja asetäitja (p4.6, p4.7,)

Mae Mitt, komplekteerija (p3, p4.4.1)

Margit Lättemägi, raamatukoguhoidja laste- ja noorteosakonnas (p4.4.3, p4.4.4)

Ave Fohs, raamatukoguhoidja laste- ja noorteosakonnas (p4.4.4)

Vahur Saaremets, IT-spetsialist (p2.6)

LISA 1

Koolituste arv kokku	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
23	184	1205 €

LISA 2

Margit Lättemägi tegi Eesti Lastekirjanduse Keskuses lastetöötajate õpipäeval ettekande „Näppu-pidi-ninapidi näitusel“.

Ere Käärmaa esines Moel toimunud üritusel “Virumoa murdekielel”.

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2017)
Lehtse Raamatukogu	Raamatukoguruumide ümberehitus ja renoveerimine, osaliselt uue mööbliga sisustamine. Lehtse keskusehoonel vahetati aknad, uuendati ventilatsioon.

LISA 4

Laste- ja noorteüritused

Raamatu- kogu nimi	Ürituse nimi	Osavõt- jate arv
TLRK	Kirjandusring	4
TLTK	Ellen Niidu lastelood	9
TLRK	Kirjandusring	2
TLRK	Mänguvesi	21
TLTK	Kirjandusmäng (6 tundi)	24
TLRK	Kirjandusring	3
TLRK	Kirjandusring	4
TLRK	Kirjandusring	4
TLRK	Üleriigiline laste etluskonkurss „Ellen Niiduga Midrimaal“	88
TLRK	Päikesejänkude emakeeletund	12
TLRK	Aasta juubilarid lastekirjanduses	6
TLRK	Kirjandusring	4
TLRK	Mürakarud näitust vaatamas	19
TLRK	Loeme sajani (9 luuletundi)	140
TLRK	Loeme sajani (luulelevitamiprojekt)	146
TLRK	Luulelevitamise pärastlõuna	10
TLRK	Luulelevitamistund (3 luuletundi)	42
TLRK	Kirjandusringi ekskursioon	6
TLRK	Pilvelambatund	8
TLRK	Perviku raamatutegelaste pildialbum	21
TLRK	Perviku raamatutegelaste perepilt	22
TLRK	Väikeses veidras linnas (9 raamatutundi)	152
TLRK	Suvekoerte tund	23

Raamatu- kogu nimi	Ürituse nimi	Osavõt- jate arv
TLRK	TG 5.b klassi koolilõpp raamatukogus	21
TLRK	Vestlusring koolilugemise teemadel	3
TLRK	Kohtumine Urmas Viigiga	10
TLRK	Kirjandusring	2
TLRK	Kino maale: kummardus Nukufilmi loomingule	33
TLRK	Raamatukogumäng (3 tundi)	56
TLRK	Taaniel Teise raamatutund	21
TLRK	Taaniel Teise raamatutund	24
TLRK	Kohtumine Kadri Hinrikusega	72
TLRK	Külas rebasel, kes raamatuid neelas	22
TLRK	Jõulud Rootsi moodi	13
TLRK	Kirjandustuur „Sõnaränd“	21
TLRK	Lepatriinud raamatukogus	19
TLRK	Mürakarude jõuluootus	19
TLRK	Jõuluhommik (12 raamatutundi)	203
TLRK	Tõrukeste jõuluootus	10